

Број/Број: 03/10-50-19-116-21/14
Сарајево/Sarajevo, 30.12.2014

Истраžивање број: 187
Врста истраžивања: **КОМП** - компаративни преглед

MATERIJALNA PRAVA ČLANOVA PARLAMENTA U BOSNI I HERCEGOVINI, CRNOJ GORI, HRVATSKOJ I SRBIJI

Припремиле:
Нихада Јелећ
Аида Османовић

Дескриптор:
права чланова парламената

Истраžивање је намијенјено посланицима и делегатима, који могу поставити додатна питања, сугестије и коментаре на email адресу: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Јавност Босне и Херцеговине може коментирати радове, али Истраžивачки сектор нема могућност да одговара на коментаре и дискутира о истраžивању.

Информације наведене у садржају истраžивања важеће су у тренутку припреме истраžивања и оне се не ажурирају након објаве истраžивања.

Истраžивање не одражава званичан став Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (PSBiH).

SADRŽAJ

I. Uvod	3
II. BOSNA I HERCEGOVINA	3
II.a Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine.....	3
II.b Federacija Bosne i Hercegovine	14
II.c Republika Srpska	17
II.d Brčko distrikt Bosne i Hercegovine.....	22
III. CRNA GORA	25
IV. HRVATSKA.....	28
V. SRBIJA	32

MATERIJALNA PRAVA ČLANOVA PARLAMENATA U BOSNI I HERCEGOVINI, CRNOJ GORI, HRVATSKOJ I SRBIJI

I. Uvod

Članovi parlamenata u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji imaju pravo na plaće i neke druge specifične naknade. U istraživanju su navedeni zakonski i podzakonski akti koji reguliraju materijalna prava članova parlamenata u četiri navedene države.

II. BOSNA I HERCEGOVINA

II.a Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (PS BiH) je dvodomni parlament, kojeg čine Predstavnički dom i Dom naroda. Prava na plaće i druge naknade poslanika u Predstavničkom domu i delegata u Domu naroda propisuju Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH, Zakon o radu u institucijama BiH, poslovnicima domova PS BiH, podzakonski akti Vijeća ministara BiH¹ i podzakonski akti Zajedničke komisije za administrativne poslove PS BiH.

Poslovnik Predstavničkog doma i Poslovnik Doma naroda

Poslovnici oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je na istovjetan način reguliran radnopravni status poslanika, odnosno delegata. Prema članu 12. Poslovnika Predstavničkog doma PS BiH² i članu 13. Poslovnika Doma naroda PS BiH³: „Poslanik/delegat koji ima status stalno zaposlenog u Parlamentarnoj skupštini BiH, ima pravo na plaću za obavljanje dužnosti i druge naknade, u skladu sa zakonom i odlukama Zajedničke komisije za administrativne poslove, a svi poslanici/delegati imaju pravo na poslanički/delegatski paušal te pravo na naknadu određenih materijalnih troškova.”

Zajednička komisija za administrativne poslove

Kako je definirano Poslovníkom Predstavničkog doma i Poslovníkom Doma naroda PS BiH, Zajednička komisija za administrativne poslove PS BiH, pored ostalih poslova, donosi opće i pojedinačne akte kojima se uređuju statusna pitanja i materijalni položaj delegata i poslanika u skladu sa zakonom; te razmatra i predlaže projekciju budžeta u dijelu sredstava predviđenih za rad Parlamentarne skupštine BiH.⁴

Zajednička komisija za administrativne poslove PS BiH ima 12 članova – šest članova je iz Predstavničkog doma PS BiH, a šest iz Doma naroda PS BiH, s tim da se dvije trećine članova biraju iz Federacije Bosne i Hercegovine, a jedna trećina iz Republike Srpske.

¹ Odluke Vijeća ministara BiH koje se odnose na temu ovog istraživanja, osim na web stranici Službenog lista BiH, dostupne su i na internetskoj stranici Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine:

http://www.mft.gov.ba/bos/index.php?option=com_content&view=article&id=184&Itemid=149

² Poslovník Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, broj 79/14. Izvor: internetska stranica Službenog lista BiH <http://www.sluzbenilist.ba/page/akt/h0wMEXnp9Yw=> (datum pristupa 28.12.2014.)

³ Poslovník Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Službeni glasnik BiH, broj 58/14 <http://www.sluzbenilist.ba/page/akt/PGpM2QgRNJ8> (datum pristupa 28.12.2014.)

⁴ Član 53. Poslovnika Doma naroda PS BiH i član 63. Poslovnika Predstavničkog doma PS BiH

Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH

Zakon o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine⁵ donesen je 2008. godine. Njim su na istovjetan način regulirani osnovica i koeficijenti plaća, kao i prava na određene naknade zaposlenih u institucijama BiH. Međutim tim propisom nisu bili obuhvaćeni poslanici i delegati Parlamentarne skupštine BiH. Nakon donošenja navedenog Zakona, Zajednička komisija za administrativne poslove PS BiH je donijela Odluku o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH⁶, na osnovu koje su se do 2012. godine obračunavale i isplaćivale poslaničke/delegatske plaće. Odlukom je iz Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH preuzeta osnovica za obračun plaća poslanika i delegata PS BiH, a zadržani su koeficijenti koji su korišteni u ranijim propisima, prije donošenja novog Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH.

Dopunama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH iz 2012. godine⁷, poslanici i delegati Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine uvršteni su u navedeni Zakon. Sada ovaj Zakon propisuje osnovice i koeficijente, kao i određene naknade za izabrane i imenovane dužnosnike PS BiH, odnosno za poslanike i delegate Parlamentarne skupštine BiH. Također ovim dopunama je definirano da Zajednička komisija za administrativne poslove PS BiH donosi podzakonski akt kojim utvrđuje naknadu za rad u radnim tijelima Parlamentarne skupštine BiH i naknadu za rad zaposlenim u Sekretarijatu Parlamentarne skupštine BiH koji pružaju administrativno-tehničku pomoć privremenim komisijama domova Parlamentarne skupštine BiH.⁸

Uvažavajući specifičnost Parlamentarne skupštine BiH, nadležna komisija Parlamentarne skupštine BiH svojim podzakonskim aktom utvrđuje pravo na korištenje službenih i privatnih vozila, troškove fiksnih i mobilnih telefona i reprezentacije, prema odredbama člana 49. st. 2. ovog Zakona.

Osim toga, Zakon je 2012. godine dopunjen i članom 39a. kojim je propisano sljedeće: „Naknade u vezi s obavljanjem poslaničkog i delegatskog mandata u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, a koje nisu regulirane odredbama čl. 30. - 48. ovog Zakona, posebnim aktom regulira Zajednička komisija za administrativne poslove Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.“

Odluka o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

Visina poslaničkog i delegatskog paušala, pravo na razliku plaće poslanika i delegata koji nije u stalnom radnom odnosu u PS BiH, naknada u slučaju prestanka mandata, kao i pravo na naknadu za rad u komisiji, radnoj grupi, ekspertnom timu i slično utvrđeni su Odlukom Zajedničke komisije za administrativne poslove PS BiH o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH.⁹

⁵ Zakon o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12 i 50/12 i 87/13

⁶ Odluka o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (prečišćeni tekst) od 29.10.2010. godine

⁷ Zakon o dopunama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, br. 32/12 i 42/12

⁸ Član 39. st. 2. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine

⁹ Član 1. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

Poslanička/delegatska plaća, mjesečni paušal i naknada za rad u komisiji

Pravo na poslaničku/delegatsku plaću

Pravo na poslaničku/delegatsku plaću utvrđeno je poslovniciama oba doma Parlamentarne skupštine BiH i Zakonom o o plaćama i naknadama u institucijama BiH. Platni razredi i koeficijenti za poslanike i delegate u Parlamentarnoj skupštini BiH propisani su članom 8a. navedenog Zakona, a prema složenosti i odgovornosti poslova.

platni razred	radno mjesto	koeficijent
B1	predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućih Predstavničkog doma i Doma naroda PS BiH	8,70
B2	predsjedavajući radnih komisija oba doma i predsjedavajući klubova Doma naroda i Predstavničkog doma PS BiH	8,50
B3	poslanici i delegati u PS BiH	8,40

Općenito, osnovicu za obračun plaće zaposlenima u institucijama BiH, pa tako i poslanicima i delegatima PS BiH, podzakonskim aktom utvrđuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, prema odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH. Podzakonski akt koji precizira visinu osnovice za obračun plaće je Odluka o visini osnovice za obračun plaće zaposlenim u institucijama BiH.¹⁰

Pravo na razliku plaće poslanika/delegata koji nije u stalnom radnom odnosu u PS BiH

Poslanik, odnosno delegat koji nije u stalnom radnom odnosu u Parlamentarnoj skupštini BiH ima pravo na razliku plaće ukoliko mu je plaća u matičnoj organizaciji u kojoj je stalno zaposlen manja. Razlika plaće isplaćuje se na osnovu potvrde o visini zarade za svaki mjesec posebno, koju poslanik, odnosno delegat predaje Odjelu za računovodstvo i finansije. Ovo pravo je uređeno Odlukom Zajedničke komisije za administrativne poslove PS BiH o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH¹¹

Pravo na poslanički/delegatski mjesečni paušal

Poslaniku i delegatu za obavljanje poslaničke i delegatske dužnosti pripada mjesečni paušal bez obzira na radnopravni status. Visina paušala utvrđuje se množenjem osnovice plaće koeficijentom 1,50, kako je precizirano Odlukom o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH.¹² Generalno, pravo na poslanički/delegatski paušal utvrđeno je poslovniciama domova PS BiH, a visinu paušala utvrđuje Zajednička komisija za administrativne poslove.

Naknada za rad u komisiji ili radnoj grupi

Pravo na naknadu za rad u komisiji ili radnoj grupi uređeno je članom 6. Odluke Zajedničke komisije za administrativne poslove o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH na sljedeći način:

¹⁰ Od 2012. godine osnovica za obračun plaće zaposlenim u institucijama BiH iznosi 475,69 KM

¹¹ Član 4. st. 4. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

¹² Član 5. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

„Poslaniku, odnosno delegatu, članu komisije, radne grupe, ekspertnog tima i slično, osnovanih na osnovu zakona, odluke domova ili kolegija domova Parlamentarne skupštine BiH, za učešće u radu komisije, radne grupe, ekspertnog tima i slično pripada naknada utvrđena zakonom, odnosno ovom odlukom.

Poslanik, odnosno delegat ima pravo na ovu novčanu naknadu ako je radio van sjedišta Parlamentarne skupštine BiH i ako rad nije u okvirima redovnog obavljanja poslova i zadataka poslanika, odnosno delegata. Ova mjesečna naknada utvrđuje se množenjem osnovice plaće¹³ koeficijentom 1. Poslanik, odnosno delegat ima pravo na navedenu naknadu samo za period u kojem je obavljao poslove i zadatke utvrđene aktom nadležnog organa, odnosno zakonom.

Početak rada u komisiji, radnoj grupi, stručnom timu i slično utvrđuje se odlukom nadležnog organa, a završetkom rada smatra se momenat predaje izvještaja, nalaza, mišljenja ili drugog akta nadležnom organu. U slučaju da nadležni organ ne prihvati izvještaj, nalaz, mišljenje ili drugi akt i vrati ga komisiji, radnoj grupi, stručnom timu i sl. na ponovno razmatranje, kao dan početka rada uzet će se dan kad je nadležni organ vratio predmet na ponovno razmatranje, a završetkom rada momenat predaje novog izvještaja, nalaza, mišljenja ili drugog akta nadležnom organu.

Ukupan iznos novčanih naknada koje u skladu s odredbama ovog člana poslanici i delegati prime za jedan mjesec na ime rada u *ad hoc* komisijama, radnim grupama te ekspertnim timovima ne može preći iznos naknade obračunat množenjem osnovice plaće koeficijentom 2. Ako se komisija osniva na osnovu zakona, a zakonom nije ništa rečeno o naknadi za rad u komisiji, naknada će biti isplaćena u skladu s odredbama ove odluke. Poslaniku, odnosno delegatu koji učestvuje u radu komisije, radne grupe, ekspertnog tima i slično, osnovanih na osnovu zahtjeva institucije Bosne i Hercegovine, naknadu za njegov rad isplaćuje institucija Bosne i Hercegovine u skladu s odlukom Vijeća ministara BiH.¹⁴

Ostale poslaničke/delegatske naknade

Poslanici i delegati Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine imaju pravo na određene, ali ne na sve naknade utvrđene članom 30. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH. Na njih se ne odnosi pravo na naknadu za prekovremeni rad, rad u neradne dane, noćni rad i rad u dane državnih praznika, odnosno naknada za slučaj prekobrojnosti ili naknada za obavljanje poslova drugog radnog mjesta, kao ni naknada za vrijeme produženja radnopravnog statusa izabranih lica i imenovanih zvaničnika. U nastavku su navedene one naknade na koje poslanici i delegati imaju pravo.

Naknada za ishranu u toku rada

Pravo na ovu naknadu zaposlenim u institucijama BiH, a ujedno i poslanicima i delegatima PS BiH, utvrđeno je Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH. Visina naknade je precizirana Odlukom Vijeća ministara o visini novčane naknade zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine za ishranu tokom rada.¹⁵

„Zaposlenom u institucijama Bosne i Hercegovine pripada pravo na novčanu naknadu za ishranu u toku rada. Visinu naknade utvrđuje Vijeće ministara podzakonskim aktom, s tim da

¹³ Osnovica plaće iznosi 475,69 KM.

¹⁴ Član 6. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

¹⁵ Odluka o visini novčane naknade zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine za ishranu tokom rada, Službeni glasnik BiH, br. 42/12

dnevni iznos naknade ne može biti veći od 2,35% osnovice za obračun plaća utvrđene u skladu s članom 7. ovog zakona.¹⁶

„Zaposlenom pripada pravo na novčanu naknadu na ime ishrane tokom rada od 6,00 KM za svaki dan proveden na radu. Obračun naknade na ime ishrane tokom rada vrši se unazad mjesečno na osnovu evidencije o prisustvu, a isplata naknade uz isplatu plate za isti mjesec.¹⁷ Zaposlenom ne pripada pravo na novčanu naknadu na ime ishrane tokom rada za dane provedene na službenom putu, godišnjem odmoru i bilo kojem drugom odsustvu s rada koje zaposleni koristi u skladu sa zakonom.“¹⁸

Naknada na troškove smještaja i naknada za odvojeni život

Poslanici i delegati PS BiH imaju pravo na troškove smještaja i na naknadu za odvojeni život, u skladu sa članovima 30. i 37. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH i u skladu sa Odlukom Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH na troškove smještaja, naknadu za odvojeni život i naknadu za privremeno raspoređivanje.¹⁹

„Naknada za odvojeni život, naknada u slučaju privremenog raspoređivanja, te reguliranje prava na troškove smještaja uređuje se posebnim podzakonskim aktom, koji donosi Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva finansija i trezora BiH.

Visina pojedinačne naknade za odvojeni život, naknade za smještaj i naknade za privremeno raspoređivanje može iznositi maksimalno do visine osnovice za obračun plaće utvrđene u skladu s članom 7. ovog zakona.

Izuzetno od odredbi iz stava (2) ovog člana, kada to zahtijevaju specifični uslovi vezani za osiguranje pojedinih izabranih i imenovanih lica, visina naknade za zakup objekata utvrđuje se posebnim ugovorom sa zakupodavcem.

Vijeće ministara dužno je Parlamentarnoj skupštini BiH jednom godišnje dostaviti spisak lica koja koriste prava iz stava (3) ovog člana.“²⁰

Dopunama Odluke o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH iz 2013. godine, za poslanike i delegate PS BiH su izjednačeni uvjeti za sticanje prava na naknadu na troškove smještaja u pogledu udaljenosti mjesta prebivališta od mjesta rada i visine naknade sa propisima koji se primjenjuju za imenovana lica i rukovodeće službenike u PS BiH i u drugim institucijama BiH, i to na sljedeći način: „Poslanik i delegat u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine ima pravo na mjesečnu naknadu troškova smještaja u iznosu do osnovice za obračun plaće utvrđene u skladu sa članom 7. stav (1) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine, pod uslovom da mu je mjesto prebivališta udaljeno od mjesta rada više od 80 km.“²¹

Visina mjesečne naknade za odvojeni život poslanika/delegata u PS BiH sada iznosi 300,00 KM, pod uvjetom da mu je mjesto prebivališta udaljeno od mjesta rada više od 80 km.

¹⁶ Član 32. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine

¹⁷ Član 2. Odluke o visini novčane naknade zaposlenim u institucijama BiH za ishranu tokom rada

¹⁸ Član 3. Odluke o visini novčane naknade zaposlenim u institucijama BiH za ishranu tokom rada

¹⁹ Odluka o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH na troškove smještaja, naknadu za odvojeni život i naknadu za privremeno raspoređivanje, Sl. glasnik BiH, br. 42/12, 78/12 i 51/13

²⁰ Član 37. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH koji uređuje pravo na troškove smještaja, naknada za odvojeni život i naknada za privremeno raspoređivanje

²¹ Član 12a. Odluke o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH na troškove smještaja, naknadu za odvojeni život i naknadu za privremeno raspoređivanje

„Do donošenja navedene Odluke Vijeća ministara BiH, poslanici i delegati su pravo na ovu vrstu naknade ostvarivali na osnovu Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata kojom je utvrđen iznos od 500 KM i uslov da žive i rade van mjesta prebivališta njihove porodice koje je udaljeno više od 50 km.“²²

Naknada troškova prijevoza za posjetu porodici

Pravo na ovu naknadu poslanici i delegati ostvaruju na osnovu člana 7. Odluke Zajedničke komisije za administrativne poslove o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH. Međutim, od 2013. godine se za obračun naknade troškova prijevoza za posjetu porodici koristi i Odluka Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH na troškove smještaja, naknadu za odvojeni život i naknadu za privremeno raspoređivanje, u dijelu koji se odnosi na udaljenost mjesta prebivališta porodice (80 km umjesto dotadašnjih 50 km).

„Poslanik i delegat koji ostvaruje pravo na naknadu za odvojeni život od porodice i pravo na zakup stana nema pravo na dnevnice i putne troškove vezane za učešće u radu sjednica domova i komisija i ima pravo, do četiri puta mjesečno, na naknadu troškova prijevoza za posjetu porodici. Predsjedavajući domova i zamjenici predsjedavajućih domova Parlamentarne skupštine BiH koji imaju na raspolaganju službeno vozilo nemaju pravo na naknadu troškova prijevoza za posjetu porodici. Zajednička komisija za administrativne poslove donosi odluku o svakom pojedinačnom zahtjevu.“²³

“Obračun naknade za korištenje vlastitog vozila vrši se kao i prethodnih godina, množenjem kilometraže od mjesta rada do mjesta prebivališta i nazad sa procentom od 20% od cijene litre benzina i koeficijentom 4.”²⁴

Naknada za službeno putovanje

Pravo na naknadu za službeno putovanje utvrđeno je članovima 30. i 40. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, a detaljnije je uređeno dvjema odlukama Vijeća ministara BiH - Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine na naknadu za službeno putovanje²⁵ i Odlukom o visini dnevnica za službena putovanja zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine.²⁶

Odredbe Zakona koje se odnose na naknadu za službeno putovanje su sljedeće:

„Službenim putovanjem u smislu ovog Zakona smatra se putovanje na teritoriji Bosne i Hercegovine, kao i putovanje u inozemstvo na koje se zaposleni upućuje da izvrši službeni zadatak. Odobrenje za službeno putovanje, naknada, trajanje, izvještavanje sa službenog puta i drugo bit će uređeno posebnim podzakonskim aktom Vijeća ministara, na prijedlog Ministarstva finansija i trezora BiH.“²⁷

²² Izvještaj o finansijskoj reviziji Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za 2013. godinu, broj: 01/02/03-08-16-1-500/14, str. 11. Izvor: internetska stranica Ureda za reviziju institucija Bosne i Hercegovine http://www.revizija.gov.ba/revizioni_izvjestaji/Default.aspx?langTag=bs-BA&godineP=121&vrsteP=42&institucijeP=98&indGod=121&template_id=82&pageIndex=1

²³ Član 7. st. 3. i 4. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

²⁴ Izvještaj o finansijskoj reviziji Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za 2013. godinu, broj: 01/02/03-08-16-1-500/14, str. 11

²⁵ Odluka o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine na naknadu za službeno putovanje, Službeni glasnik BiH, br. 6/12

²⁶ Odluka o visini dnevnica za službena putovanja zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, br. 32/07, 6/12 i 42/12

²⁷ Član 40. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH

Naknada troškova prijevoza na posao

Pravo na troškove korištenja vlastitog automobila za dolaske na sjednice Parlamentarne skupštine BiH i komisija imaju poslanici i delegati koji ne primaju naknadu za odvojeni život i smještaj. Obračun i isplata se i dalje vrši na osnovu putnog naloga putem blagajne, a na osnovu dokaza o prisustvu sjednicama. Jedan broj poslanika i delegata ostvaruje naknadu za prijevoz za dolazak na posao u visini prijevozne karte koja je utvrđena za relaciju prema mjestu prebivališta.

Pravo na hotelski smještaj

„Poslanici i delegati PS BiH, koji ne ostvaruju pravo na naknadu za odvojeni život, na troškove smještaja i troškove prijevoza za posjetu porodici, imaju pravo na hotelski smještaj u hotelima koji su izabrani na tenderu za učešće u radu sjednica domova, komisija domova, kao i ostalih sjednica vezanih za poslove Parlamentarne skupštine BiH.“²⁸

Naknada za godišnji odmor i plaćeno odsustvo

Poslanici i delegati PS BiH, kao i ostali zaposleni u institucijama Bosne i Hercegovine, imaju pravo na naknadu za vrijeme godišnjeg odmora i plaćenog odsustva u visini svoje netoplaće iz prethodnog mjeseca, izuzimajući nagrade. Ovo pravo je utvrđeno članovima 30. i 31. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, a detaljnije uređeno Odlukom Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za godišnji odmor i plaćeno odsustvo u institucijama Bosne i Hercegovine.²⁹

Regres za godišnji odmor

Pravo na regres za godišnji odmor utvrđeno je članovima 30. i 33. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH. Postupak ostvarivanja ovog prava detaljno je uređen dvjema odlukama Vijeća ministara BiH - Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na regres za godišnji odmor u institucijama BiH i Odlukom o visini regresa za godišnji odmor u institucijama BiH.

„Zaposlenom u instituciji Bosne i Hercegovine pripada pravo na regres za godišnji odmor, s tim da visina regresa može iznositi maksimalno do visine utvrđene osnovice za obračun plaća u tekućoj fiskalnoj godini. Visinu regresa za godišnji odmor (...) utvrđuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine podzakonskim aktom, koji se donosi do 30. juna tekuće godine za narednu godinu. Isplata regresa za godišnji odmor vrši se na osnovu pojedinačnih rješenja o korištenju godišnjeg odmora u institucijama Bosne i Hercegovine.“³⁰

Međutim, od 2012. godine zaposleni u institucijama Bosne i Hercegovine sa koeficijentom većim od 4,00 imaju pravo na regres za godišnji odmor u visini od 1,00 KM.³¹ To se odnosi i na poslanike i delegate PS BiH.

²⁸ Član 7. st. 6. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

²⁹ Odluka o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za godišnji odmor i plaćeno odsustvo u institucijama Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, br. 58/09

³⁰ Član 33. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH

³¹ Član 2. Odluke o visini regresa za godišnji odmor u institucijama BiH

Naknada za bolovanje

Zaposleni u instituciji Bosne i Hercegovine ima pravo na naknadu za vrijeme privremene spriječenosti za rad (bolovanje) do 30 dana u visini osnovne netoplaće isplaćene za prethodni mjesec. Za obračun naknade bolovanja za više od 30 dana primjenjuju se propisi kojima se uređuje ova oblast prema mjestu uplate doprinosa zaposlenog, kako je propisano članovima 30. i 34. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH. Ove odredbe dopunjenje su i Instrukcijom Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine za obračun naknade za vrijeme privremene spriječenosti za rad. Kada je u pitanju bolovanje duže od 30 dana u praksi se primjenjuju entitetski propisi i propisi Brčko distrikta BiH koji reguliraju ovo pitanje, npr. Zakon o zdravstvenoj zaštiti. Sve navedeno odnosi se i na poslanike i delegate PS BiH.

Naknada za porodiljsko i roditeljsko odsustvo

Zaposleni u instituciji Bosne i Hercegovine ima pravo na naknadu za porodiljsko i roditeljsko odsustvo, uređeno Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine³², Zakonom o o plaćama i naknadama u institucijama BiH (član 30.) i Odlukom Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za porodiljsko odsustvo u institucijama Bosne i Hercegovine.

Prema članu 36. Zakona o radu u institucijama BiH, žena ima pravo na porođajno odsustvo od dvanaest mjeseci neprekidno za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta. Na osnovu nalaza ovlaštenog ljekara, žena može da otpočne porođajno odsustvo 28 dana prije porođaja. Žena može koristiti kraće porođajno odsustvo, ali ne kraće od 42 dana poslije porođaja.

Roditelji djeteta mogu se sporazumjeti da dopust ili dio porođajnog dopusta nakon proteka 60 dana od dana rođenja djeteta, umjesto majke nastavi koristiti otac djeteta, kako je propisano članom 37. istog Zakona. Otac djeteta može koristiti neiskorišteno pravo žene iz člana 36. stav 1. ovoga Zakona u slučaju: smrti majke djeteta, ako majka napusti dijete ili kada je iz opravdanih razloga spriječena koristiti to pravo.

Prema članu 104. Zakona o radu u institucijama BiH, do donošenja zakona Bosne i Hercegovine kojima se propisuje zdravstvena zaštita zaposlenika, penziono i invalidsko osiguranje i druge vrste socijalne zaštite zaposlenika primjenjivat će se zakoni i drugi propisi entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine prema mjestu prebivališta zaposlenika. U slučaju da zakoni i drugi propisi entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine na različit način reguliraju pitanje prava po osnovu porodiljskog i roditeljskog odsustva, Vijeće ministara svojom odlukom uredit će ovo pitanje na jedinstven način, i to tako što će se primjenjivati rješenja onog nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini koja su najpovoljnija za korisnice ovog prava. Sredstva potrebna za ovo osigurati će se u budžetu institucija Bosne i Hercegovine.

Pitanje prava na naknadu za porodiljsko odsustvo zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine između 2008. i 2010. godine bilo je regulirano članom 35. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH. Međutim, član 35. Zakona ukinuo je Ustavni sud Bosne i Hercegovine Odlukom U-12/09 iz 2010. godine. Sud je utvrdio da član 35. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH nije u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, te čl. 1, 2. i 11. Konvencije UN o ukidanju svih oblika diskriminacije u odnosu na žene, članom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i članom 10. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

³² Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10 i 32/13

Naknada u slučaju teške bolesti ili invalidnosti

Pravo na naknadu za slučaj teške povrede na radu zaposlenog, teške bolesti i invalidnosti zaposlenog ili člana njegove uže porodice i smrti člana uže porodice zaposlenog propisano je članovima 30. i 42. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, kao i Odlukom Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu u slučaju teške povrede na radu zaposlenog, teške bolesti i invalidnosti zaposlenog ili člana njegove uže porodice i smrti člana uže porodice zaposlenog.³³

Naknada u slučaju smrti

Naknada u slučaju smrti poslanika ili delegata PS BiH propisana je članovima 30. i 42. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH i Odlukom Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu u slučaju smrti zaposlenog u institucijama Bosne i Hercegovine.³⁴

Pravo na otpremninu prilikom odlaska u penziju

Poslanik ili delegat, koji ostvaruje prava iz radnog odnosa u Parlamentarnoj skupštini BiH, ima pravo na otpremninu prilikom odlaska u penziju u visini svojih šest ostvarenih netoplaća, isplaćenih u prethodnih šest mjeseci ili šest prosječnih mjesečnih netoplaća iz prethodne godine u Bosni i Hercegovini, ako je to za njega povoljnije.³⁵ Ovo pravo je utvrđeno članovima 30. i 46. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH

Naknada u slučaju prestanka mandata

Odluka Zajedničke komisije za administrativne poslove o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata, u članu 14. definira pravo na naknadu plaće nakon prestanka poslaničkog/delegatskog mandata.

„Poslanici i delegati koji ostvaruju prava iz radnog odnosa u Parlamentarnoj skupštini BiH po prestanku mandata imaju pravo na naknadu plaće 12 mjeseci danom prestanka mandata, i to po koeficijentu za obračun plaće koji su u momentu isteka mandata ostvarivali, bez prava na povećanje koeficijenta, ukoliko do njega dođe. Danom prestanka mandata smatra se dan polaganja zakletve (*novog saziva*).

U slučaju smrti poslanika ili delegata koji ostvaruje navedeno pravo njegovoj porodici isplaćuje se jednokratna novčana pomoć u visini šest prosječnih mjesečnih netoplaća u Bosni i Hercegovini utvrđenih na način propisan članom 7. stav (1) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine.

Poslanicama i delegatima koji zasnjuju radni odnos kod drugog poslodavca u vrijeme dok koriste pravo na naknadu plaće, to pravo prestaje danom zasnivanja radnog odnosa.

³³ Odluka o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu u slučaju teške povrede na radu zaposlenog, teške bolesti i invalidnosti zaposlenog ili člana njegove uže porodice i smrti člana uže porodice zaposlenog, Službeni glasnik BiH, br. 67/09

³⁴ Odluka o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu u slučaju smrti zaposlenog u institucijama Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, br. br. 38/09

³⁵ Član 11. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

Danom polaganja zakletve svi poslanici i delegati stižu pravo na koeficijent za obračun plaće poslanika i delegata koji će se primjenjivati do izbora novog rukovodstva doma, Predsjedavajućih klubova poslanika i naroda, te predsjedavajućih komisija domova.

Pravo na naknadu plaće 12 mjeseci ne ostvaruju poslanici i delegati koji imaju status penzionera, odnosno poslanici i delegati koji su umirili radni odnos. Poslanicima i delegatima koji su umirili radni odnos kod poslodavca prestaju sva prava po osnovu radnog odnosa u Parlamentarnoj skupštini BiH danom konstituiranja novog saziva domova.

Rješenja o profesionalizaciji radnog odnosa u Parlamentarnoj skupštini BiH poslanicima i delegatima novog saziva do konstituiranja Zajedničke komisije za administrativne poslove donosi kolegij svakog doma Parlamentarne skupštine BiH, odnosno ako nisu izabrani članovi kolegija, rješenja o profesionalizaciji donosi privremeni predsjedavajući sjednica doma. Donesena rješenja verificirat će Zajednička komisija za administrativne poslove na prvoj konstituirajućoj sjednici, odmah nakon izbora predsjedavajućeg te prvog i drugog zamjenika predsjedavajućeg.³⁶

Prestanak mandata prije isteka vremena na koji je poslanik/delegat izabran/imenovan

Prava na naknadu u slučaju kada poslanik/delegat podnese ostavku, naknadu u slučaju pravosnažne sudske presude i naknadu u slučaju izbora ili imenovanja na drugu dužnost također uređuje Odluka Zajedničke komisije za administrativne poslove o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata (članovi 15., 17. i 18.).

Naknada u slučaju kada poslanik/delegat podnese ostavku

Ukoliko poslanik ili delegat koji ostvaruje prava iz radnog odnosa u Parlamentarnoj skupštini BiH podnese ostavku, mandat u Parlamentarnoj skupštini BiH prestaje mu danom podnošenja ostavke. U tom slučaju poslaniku/delegatu pripada pravo na naknadu plaće i ostale naknade obračunate u skladu s ovom odlukom (*Odlukom o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH*) do dana podnošenja ostavke.³⁷

Naknada u slučaju pravosnažne sudske presude

Ukoliko poslanik ili delegat koji ostvaruje prava iz radnog odnosa u Parlamentarnoj skupštini BiH bude pravosnažnom presudom osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci ili duže prestaje mu mandat u Parlamentarnoj skupštini BiH danom kad je presuda postala pravosnažna.

Poslaniku ili delegatu kojem je prestao radni odnos po osnovu iz prethodnog stava ovog člana pripada pravo na naknadu plaće obračunate u skladu s ovom odlukom (*Odlukom o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH*) i zakonom, bez prava na povećanje koeficijenta, ukoliko do njega dođe.

Poslanik ili delegat kojem je prestao mandat u skladu sa stavom (1) ovog člana gubi danom donošenja odluke jednog od domova pravo na naknade plaće (topli obrok, naknada za prijevoz i dr.), kao i ostale naknade utvrđene ovom odlukom (*Odlukom o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH*), a koje je poslanik ili delegat ostvarivao po osnovu radnog odnosa i mandata u Parlamentarnoj skupštini BiH.³⁸

³⁶ Član 14. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

³⁷ Član 15. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

³⁸ Član 17. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

Ukoliko poslanik ili delegat koji ostvaruje prava iz radnog odnosa u Parlamentarnoj skupštini BiH bude pravosnažnom presudom lišen poslovne sposobnosti, prestaje mu mandat u Parlamentarnoj skupštini BiH danom kad je presuda postala pravosnažna i pripada mu pravo na naknadu plaće u skladu s ovom odlukom (*Odlukom o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH*) i zakonom.³⁹

Poslanička/delegatska naknada u slučaju izbora/imenovanja na drugu dužnost

Ukoliko poslanik ili delegat koji ostvaruje prava iz radnog odnosa u Parlamentarnoj skupštini BiH bude izabran ili imenovan na dužnost čije je obavljanje nespojivo s dužnošću poslanika ili delegata, i kao takvo predviđeno zakonom, prestaje mu mandat u Parlamentarnoj skupštini BiH danom imenovanja na dužnost koja je nespojiva s dužnošću poslanika ili delegata. U tom slučaju, poslaniku ili delegatu pripada pravo na naknadu plaće i ostale naknade obračunate u skladu s ovom odlukom i odlukom o prestanku mandata u Parlamentarnoj skupštini BiH.⁴⁰

Ostala pitanja

Ukoliko poslanik ili delegat koji ostvaruje prava iz radnog odnosa u Parlamentarnoj skupštini BiH:

- u periodu od najmanje dvije godine prestane biti registriran da glasa u izbornoj jedinici u kojoj je izabran;
- iz razloga utvrđenih zakonom izgubi pravo da bude biran;

prestaje mu mandat u Parlamentarnoj skupštini BiH danom nastupanja razloga za prestanak mandata. U tom slučaju, poslaniku ili delegatu pripada pravo na naknadu plaće i ostale naknade obračunate u skladu s ovom odlukom (*Odlukom o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH*) i odlukom o prestanku mandata u Parlamentarnoj skupštini BiH.⁴¹

Poslanici i delegati koji istovremeno obavljaju više dužnosti u Parlamentarnoj skupštini BiH mogu imati primanja samo po jednom osnovu, i to prema njihovom opredjeljenju.⁴²

³⁹ Član 18. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

⁴⁰ Član 19. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

⁴¹ Član 20. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

⁴² Član 21. Odluke o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH

II.b Federacija Bosne i Hercegovine

Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine (BiH) definirano je da će članovi oba doma Parlamenta Federacije BiH biti plaćeni u skladu sa zakonom, te da se plaća neće povećavati ili smanjivati tokom izbornog mandata, osim za prilagođavanje troškovima života.⁴³

Poslovnici Parlamenta Federacije BiH

Poslovnik Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine propisuje da za vršenje poslaničke funkcije poslanici imaju pravo na platu, naknadu za poslaničko angažovanje, te naknadu određenih materijalnih troškova i druge naknade na osnovu posebnog akta Predstavničkog doma, odnosno akta Administrativne komisije. Za neizvršavanje obaveza u vršenju poslaničke funkcije (neopravdano odsustvo sa sjednica Predstavničkog doma i radnih tijela i slično) poslanicima se aktom Administrativne komisije može umanjiti naknada za poslaničko angažovanje, odnosno druga primanja i prethodno navedene naknade.⁴⁴

Prema *Poslovniku o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine*, pitanja plaća i troškova nastalih obavljanjem delegatske funkcije u Domu naroda uređuju se zakonom i drugim propisima.⁴⁵

Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

Plaća poslanika/delegata

Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine propisuje da izabrani dužnosnici, koji dužnost obavljaju profesionalno, imaju pravo na plaću. Oni ostvaruju pravo na plaću danom stupanja na dužnost, u skladu sa općim aktima zakonodavnog organa vlasti, od dana podnošenja zahtjeva za profesionalnim obavljanjem dužnosti nadležnoj komisiji.⁴⁶

Paušal na ime povećanih materijalnih troškova u obavljanju svoje dužnosti

Izabrani dužnosnici imaju pravo na stalno mjesečno novčano primanje (paušal) na ime povećanih materijalnih troškova u obavljanju svoje dužnosti koje ne može biti veće od dvije osnovice.⁴⁷ Visinu paušala utvrđuju zajedničkom odlukom nadležne komisije Parlamenta

⁴³ Član 14. Ustava Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH, br. 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08), internetska stranica Parlamenta Federacije BiH:

http://www.parlamentfbih.gov.ba/bos/parlament/o_parlamentu/ustavfbih.html (datum pristupa stranici 14.07.2014.)

⁴⁴ Član 16. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH, br. 69/07, 2/08), internetska stranica Parlamenta Federacije BiH: <http://predstavnickidom-pfbih.gov.ba/bs/page.php?id=20> (datum pristupa stranici 14.07.2014.)

⁴⁵ Član 17. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH, br. 27/03, 29/09), internetska stranica Parlamenta Federacije BiH: http://www.parlamentfbih.gov.ba/dom_naroda/bos/dom_naroda/poslovnik/index.html (datum pristupa stranici 14.07.2014.)

⁴⁶ Član 7., stav 1., 2. i 3. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, br. 45/10), internetska stranica Službenog lista BiH: <http://www.sllist.ba/secure/2010s/federacija/broj45/broj45.htm> (datum pristupa stranici 14.07.2014.)

⁴⁷ Prema članu 5. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, visina osnovice za obračun plaće utvrđuje se na osnovu najniže neto satnice dogovorene sa sindikatom na način da se najniža neto satnica množi sa fondom radnih sati u mjesecu. Osnovica za obračun plaća se utvrđuje prije

Federacije BiH. Ove komisije mogu utvrditi niži iznos paušala za poslanika/delegata koji ostvaruje plaću na osnovu poslaničke/delegatske dužnosti (profesionalci). Pravo izabranih dužnosnika na ime povećanih materijalnih troškova u obavljanju svoje dužnosti izabrani dužnosnici mogu ostvariti samo po jednom osnovu, odnosno na jednom nivou zakonodavne vlasti. Iznos paušala umanjuje se za 10% za svako odsustvovanje sa sjednice Doma ili radnog tijela čiji je član. Evidenciju o izostancima vodi sekretar Doma, odnosno radnog tijela.⁴⁸

Naknada za odvojeni život od porodice i smještaj u mjestu rada

Prema ovom zakonu, izabrani dužnosnici imaju pravo na naknadu za odvojeni život od porodice ukoliko borave izvan mjesta prebivališta svoje porodice koje je udaljeno više od 70 km od sjedišta institucije u kojoj su zaposleni. Izuzetak su osobe koje ne ostvaruju plaću na osnovu poslaničke/delegatske dužnosti.

Izabrani dužnosnici koji nemaju osiguran službeni smještaj, imaju pravo i na naknadu za zakup stana za službene potrebe; oni koji imaju osiguran smještaj, ali za smještaj plaćaju sve troškove, imaju pravo na naknadu troškova smještaja.

Visinu naknada za odvojeni život od porodice, naknada za zakup stana za službene potrebe i naknada troškova smještaja utvrđuju nadležne administrativne komisije Parlamenta Federacije BiH.

Osobe koje ostvaruju pravo na naknadu za odvojeni život nemaju pravo na naknadu dnevnica i putnih troškova vezanih za sudjelovanje u radu domova i radnih tijela Parlamenta Federacije BiH, a imaju pravo na naknadu troškova prijevoza do mjesta prebivališta porodice do četiri puta mjesečno u visini cijene javnog prijevoza za dotičnu relaciju.

Za ostvarivanje svih navedenih prava izabrani dužnosnik podnosi zahtjev o kome nadležna komisija, kojoj su ti poslovi stavljeni u nadležnost poslovníkom, donosi pojedinačnu odluku.⁴⁹

Naknada za gradski prijevoz

Poslanici i delegati Parlamenta Federacije BiH ne primaju naknadu za gradski prijevoz.

Topli obrok

Ovaj Zakon propisuje da izabrani dužnosnici, sa izuzetkom osoba koje ne ostvaruju plaću na osnovu poslaničke /delegatske dužnosti (neprofesionalci), imaju pravo na naknadu troškova ishrane (topli obrok) u visini od 1% prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH prema posljednjem objavljenom statističkom podatku. Naknada troškova ishrane neće se obračunavati za vrijeme odsutnosti s posla po osnovu službenog puta, bolovanja ili godišnjeg odmora.⁵⁰

donošenja budžeta za narednu fiskalnu godinu, a primjenjuje se od 01.01. za svaku narednu godinu. Osnovica će se usklađivati sa odredbama Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine, odnosno sa raspoloživim sredstvima za ove namjene predviđenim u budžetu. Ukoliko se Vlada Federacije i sindikat ne dogovore o visini osnovice, ranije dogovorena osnovica ostaje na snazi do dogovora vlade i sindikata, a najduže do 90 dana. Za obračun i isplatu mjesečnih novčanih naknada po ovom zakonu primjenjivat će se koeficijent u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Osnovica, na dan 15.07.2014., iznosi 315KM.

⁴⁸ Član 8. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

⁴⁹ Član 13. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

⁵⁰ Član 12. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

Naknada za godišnji odmor i plaćeni dopust

Izabrani dužnosnici, sa izuzetkom osoba koje ne ostvaruju plaću na osnovu poslaničke /delegatske dužnosti (neprofesionalci), imaju pravo na naknadu za vrijeme godišnjeg odmora (regres), u visini 50% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH prema zadnje objavljenom statističkom podatku i naknadu za plaćeni dopust u dužini od 30 dana u visini svoje neto plaće iz prethodnog mjeseca.⁵¹

Naknada plaće zbog bolesti ili povrede

Za prvih 42 dana odsutnosti s posla zbog bolesti ili povrede, izabrani dužnosnik ima pravo na naknadu plaće u visini plaće koju je ostvario za prethodni mjesec. Izabrani dužnosnik ima pravo na naknadu plaće za odsutnost s posla duže od 42 dana, a najduže 12 mjeseci odnosno do kraja mandata u visini od 70% plaće koju je ostvario za prethodni mjesec prije odsutnosti s posla zbog bolesti ili povrede. Izabrani dužnosnik ima pravo na naknadu plaće u punom iznosu koju je ostvario za prethodni mjesec ako je do odsutnosti s posla došlo iz razloga povrede na radu.⁵²

Naknada troškova za službeno putovanje

Izabrani dužnosnici upućeni na službeno putovanje imaju pravo na naknadu troškova dnevnice, noćenja, prijevoza i ostalih izdataka nastalih u vezi sa službenim putovanjem. Službenim putovanjem, u smislu ovog Zakona, smatra se obavljanje poslova izvan sjedišta institucije u kome izabrani dužnosnici obavljaju svoju funkciju. Visina dnevnica i drugih troškova službenog putovanja i način njihovog obračuna uređuje se aktom Vlade Federacije.⁵³

Naknada za otpremninu prilikom odlaska u penziju

Izabrani dužnosnici imaju pravo na isplatu otpremnine prilikom odlaska u penziju u iznosu od pet prosječnih plaća isplaćenih u prethodnih pet mjeseci.⁵⁴

Naknada za slučaj smrti, teške bolesti i invalidnosti

Naknadu za slučaj smrti, teške bolesti i invalidnosti izabrani dužnosnici ostvaruju na način i pod uvjetima utvrđenim članovima 37. i 38. ovog Zakona za državne službenike i namještenike federalnih organa državne službe.⁵⁵

U skladu sa navedenim članom 37., u slučaju povrede na radu, teške bolesti ili invalidnosti izabranog dužnosnika ili člana njegove uže porodice isplaćuje se jednokratna novčana pomoć u visini od dvije prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji prema zadnjem objavljenom statističkom podatku.⁵⁶

Prema navedenom članu 38., u slučaju smrti izabranog dužnosnika njegovoj porodici se isplaćuju troškovi sahrane u visini od četiri prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH prema zadnjem objavljenom statističkom podatku. Članom uže porodice smatraju se bračni i vanbračni drug ako žive u zajedničkom domaćinstvu, dijete (bračno, vanbračno, usvojeno,

⁵¹ Član 14. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

⁵² Član 10. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

⁵³ Član 17. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

⁵⁴ Član 16. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

⁵⁵ Član 15. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

⁵⁶ Član 37. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

pastorče i dijete bez roditelja uzeto na izdržavanje do 18 godina odnosno do 26 godina starosti ako se nalazi na redovnom školovanju i nije u radnom odnosu, a dijete nesposobno za rad bez obzira na starosnu dob), roditelji (otac, majka, očuh, maćeha i usvojitelji) pod uvjetom da žive u zajedničkom domaćinstvu, braća i sestre bez roditelja do 18 odnosno do 26 godina starosti ako se nalaze na redovnom školovanju i nemaju drugih prihoda već ih korisnik naknade stvarno izdržava ili je obaveza njihovog izdržavanja zakonom utvrđena, a ako su nesposobni za rad, bez obzira na starosnu dob, pod uvjetom da s njima živi u zajedničkom domaćinstvu i unučad ako nemaju roditelja i žive u zajedničkom domaćinstvu. Naknada se isplaćuje i u slučaju smrti člana uže porodice izabranog dužnosnika. Ukoliko u organu državne službe istog nivoa vlasti rade dva ili više članova porodice, troškovi sahrane se isplaćuju samo jednom zaposlenom članu porodice.⁵⁷

Naknada plaće nakon prestanka javne funkcije

Prema Zakonu o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, izabrani dužnosnici nakon prestanka obavljanja javne funkcije, a do zasnivanja novog radnog ili ugovornog odnosa ili do ispunjavanja uvjeta za penziju, prema općim propisima, imaju pravo na naknadu plaće koju su ostvarivali dok su obavljali javnu funkciju u trajanju od 12 mjeseci. Ovo pravo nemaju izabrani dužnosnici koji se vrate na isto ili slično radno mjesto sa kojeg su izabrani, odnosno imenovani na javnu funkciju.⁵⁸

Jubilarnе nagrade

Zakon ne predviđa pravo na jubilarnu nagradu za poslanike i delegate Parlamenta Federacije BiH.

II.c Republika Srpska

U entitetu Republika Srpska parlament ima dva doma: Narodnu skupštinu i Vijeće naroda, koji nemaju jednake nadležnosti, za razliku od Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i entitetskog parlamenta u Federaciji Bosne i Hercegovine. Članovi oba doma (poslanici u Narodnoj skupštini i delegati u Vijeću naroda) imaju pravo na platu i određene naknade vezane za obavljanje poslaničke, odnosno delegatske dužnosti. Ovo pitanje nije regulirano posebnim zakonom, već je detaljno uređeno Poslovníkom Narodne skupštine, Poslovníkom Vijeća naroda i podzakonskim aktima, a spomenuto je i u entitetskom Ustavu.

Ustav Republike Srpske

Ustavom Republike Srpske propisano je da “Narodna skupština Republike Srpske određuje svoj rad i organizaciju i način ostvarivanja prava i dužnosti poslanika.”⁵⁹

⁵⁷ Član 38., stav 1., 2., 3. i 4. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

⁵⁸ Član 11., stav 1. i 3. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine

⁵⁹ Član 78. Ustava Republike Srpske, Službeni glasnik RS, br. 21/92, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05). Izvor: internetska stranica Narodne skupštine RS <http://www.narodnaskupstinars.net/stranica/ustav> (datum pristupa 24.12.2014.)

Prava poslanika u Narodnoj skupštini

Poslovnik Narodne skupštine

Novčana primanja poslanika i radni odnos

Kako je utvrđeno *Poslovníkom Narodne skupštine Republike Srpske* (u daljenjem tekstu: NS RS), narodni poslanik ima pravo na novčana primanja i druga prava, u skladu sa propisima, od dana potvrđivanja mandata do dana utvrđivanja prestanka mandata u Narodnoj skupštini. Također je propisano da narodni poslanici mogu poslaničku dužnost obavljati sa ili bez zasnivanja radnog odnosa u Narodnoj skupštini, a odluku o zasnivanju radnog odnosa donosi Administrativna komisija.⁶⁰

Nadležnosti Administrativne komisije

Istim Poslovníkom, uspostavljena je Administrativna komisija, kao stalno radno tijelo Skupštine. Administrativna komisija ima devet članova i prema članu 58. Poslovníka, priprema i predlaže propise kojima se utvrđuju pitanja ostvarivanja prava i dužnosti narodnih poslanika te donosi propise o naknadama i drugim primanjima narodnih poslanika i funkcionera koje bira ili imenuje Narodna skupština, kao i funkcionera kojima je prestala funkcija.

Administrativna komisija ima i druge nadležnosti vezane za prava narodnih poslanika:

- obavlja poslove u vezi sa obezbjeđivanjem službenih stanova za potrebe narodnih poslanika i funkcionera, raspolaže tim stanovima, odlučuje o njihovom dodjeljivanju na korišćenje, zamjeni i jednokratnom prenosu prava korišćenja u skladu sa zakonom;
- donosi pojedinačne akte o statusnim pitanjima narodnih poslanika i funkcionera, a koje bira i imenuje Narodna skupština, ako zakonom nije drugačije određeno;
- donosi odluke o novčanim kaznama narodnim poslanicima nakon izrečenih mjera iz člana 169. ovog Poslovníka (*udaljenja sa sjednice i oduzimanja riječi*).

Narodni poslanik može biti udaljen sa sjednice Narodne skupštine i sjednice skupštinskog odbora i drugih radnih tijela te mu može biti oduzeta riječ zbog povrede reda na sjednici. Visine novčanih kazni koje, na osnovu odluke Administrativne komisije, narodnom poslaniku mogu biti izrečene, propisane su članom 169. Poslovníka, i to:

- narodni poslanik kome je oduzeta riječ može se kazniti novčanom kaznom u visini do 10% mjesečnog iznosa njegove osnovne plate;
- narodni poslanik kome je izrečena mjera udaljenja sa dijela sjednice može se kazniti novčanom kaznom u visini do 15% mjesečnog iznosa njegove osnovne plate;
- narodni poslanik kome je izrečena mjera udaljenja sa sjednice može se kazniti novčanom kaznom u visini do 20% mjesečnog iznosa njegove osnovne plate.

Poslaniku u radnom odnosu u NS RS iznos novčane kazne se oduzima od njegovih primanja za tekući mjesec, a poslaniku koji nije u radnom odnosu u NS RS iznos novčane kazne se oduzima od poslaničkog dodatka koji prima u Narodnoj skupštini za tekući mjesec.

⁶⁰ Član 109. Poslovníka Narodne skupštine Republike Srpske, Službeni glasnik RS, br. 31./11 od 26. marta 2011.). Izvor: internetska stranica Narodne skupštine RS <http://www.narodnaskupstinars.net/stranica/poslovnik> (datum pristupa 24.12.2014.)

Odluka o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

Ovom *Odlukom* detaljno su uređena prava na platu i ostala primanja predsjednika i potpredsjednika Narodne skupštine Republike Srpske, narodnih poslanika u NS RS, kao i generalnog sekretara i njegovog zamjenika, koji se u odluci nazivaju „imenovana i izabrana lica“. U ovom istraživanju fokusirat ćemo se na materijalna prava izabranih lica (narodnih poslanika, predsjednika i potpredsjednika NS RS).

Pravo narodnih poslanika na platu

Izabrano lice (narodni poslanik) u NS RS ima pravo na platu za rad u Narodnoj skupštini u svojstvu profesionalnog poslanika - poslanika na stalnom radu i na druge naknade. Poslanik za koga Administrativna komisija odluči da bude na stalnom radu (profesionalni poslanik) ima pravo na platu u stalnom mjesečnom iznosu. Na taj način on prestaje da ostvaruje platu u preduzeću, ustanovi ili u drugoj organizaciji ili od samostalne djelatnosti.⁶¹

Izabrana lica ostvaruju pravo na platu i druge naknade od dana kada stupe na izabranu funkciju, odnosno od dana verifikacije mandata. Ovo pravo im prestaje od dana kada im prestane radni odnos na stalnom radu ili na profesionalnom radu, odnosno kada im istekne mandat na koji su izabrani.⁶²

Plata se u pravilu isplaćuje u tekućem mjesecu za prethodni mjesec i na nju se obračunavaju porezi i doprinosi koji se isplaćuju na platu u skladu sa zakonom. Sredstva za plate, naknade i druga primanja izabranih lica obezbjeđuju se u Budžetu Republike Srpske za budžetskog korisnika “Narodnu skupštinu.”⁶³ Za svaku budžetsku godinu donosi se rješenje o plati izabranih lica. Ako se u određenom periodu ne ostvaruje budžet u punom obimu, plate izabranih lica umanjuju se do visine procenta manje ostvarenih prihoda budžeta. Odluku o procentu umanjenja plate donosi Vlada, na prijedlog Ministarstva finansija.⁶⁴

Plata izabranih lica se sastoji od osnovne plate za redovan rad, uvećane za naknadu za minuli rad. Osnovnu platu čini iznos određen prema odgovarajućem radnom mjestu, a koji se utvrđuje tako što se odgovarajući koeficijent pomnoži sa osnovicom za obračun i isplatu plata (cijena rada). Osnovna mjesečna plata povećava se za 0,50 % za svaku punu godinu radnog staža, ali najviše do navršetka radnog staža za sticanje uslova za penziju, odnosno najviše za 20%.⁶⁵

Osnovicu za obračun i isplatu plata izabranih lica utvrđuje Administrativna komisija NS RS u skladu sa sredstvima obezbijeđenim u Budžetu RS. Za obračun plate za izabrana lica (za predsjednika i potpredsjednika NSRS te poslanika u NSRS) utvrđuje se koeficijent 35. Po osnovu obavljanja poslova i zadataka ovaj koeficijent se izabranim licima uvećava za kako slijedi:

- za predsjednika Narodne skupštine..... 40%;
- za potpredsjednika Narodne skupštine..... 20%;
- za predsjednika kluba poslanika 15%;
- za predsjednika radnog tijela 10%;
- za zamjenika predsjednika kluba poslanika..... 5%.⁶⁶

⁶¹ Čl. 2. i 3. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

⁶² Čl. 4. st. 1. i 2. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

⁶³ Čl. 5. i 6. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

⁶⁴ Čl. 14. i 15. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

⁶⁵ Čl. 7. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

⁶⁶ Čl. 8. do 10. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

Naknada za poslanika koji nije u radnom odnosu u NSRS

Narodni poslanik koji nije na stalnom radu u Narodnoj skupštini ima pravo na naknadu u mjesečnom iznosi od 70% osnovne plate poslanika koji su na stalnom ili profesionalnom radu.⁶⁷

Naknada za službeno putovanje

Narodni poslanik ima pravo na naknadu troškova za službeno putovanje kada po službenom zadatku, na osnovu izdatog putnog naloga, treba da izvan sjedišta Narodne skupštine obavi određeni posao za potrebe Narodne skupštine. Naknada troškova za službeno putovanje obuhvata:

- dnevnicu i troškove noćenja;
- naknadu za prevoz od sjedišta Narodne skupštine do mjesta u koje se upućuje radi izvršavanja službenog posla u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu korišćenja putničkih vozila.

Za službeno putovanje licu pripada dnevnicu. Visinu dnevnice za službeno putovanje određuje Vlada Republike Srpske posebnim aktom, a putni nalog izdaje generalni sekretar Narodne skupštine ili lice koje on ovlasti.⁶⁸

Pravo na hotelski smještaj

Na dan zasjedanja Narodne skupštine, sjednica radnih tijela Narodne skupštine i ostalih sjednica vezanih za rad Narodne skupštine, izabranim licima i licima koja se pozivaju da prisustvuju u svojstvu gosta sjednici Narodne skupštine, pripada pravo na hotelski smještaj ako je mjesto njihovog prebivališta udaljeno više od 45 km od sjedišta Narodne skupštine.⁶⁹

Pravo na ishranu

Za vrijeme zasjedanja Narodne skupštine, njenih radnih tijela i drugih zvaničnih sastanaka, narodni poslanici i članovi radnih tijela iz reda naučnih i stručnih radnika imaju pravo na ishranu u objektu izabranom u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Izuzetno, za vrijeme zasjedanja radnih tijela Narodne skupštine, navedena lica na osnovu saglasnosti generalnog sekretara mogu ishranu obavljati u restoranu koji se nalazi u zgradi Narodne skupštine.⁷⁰

Novčana naknada u posebnim slučajevima

Izabranom licu i njegovoj porodici pripada naknada u slučaju:

- smrti izabranog lica – do tri prosječne plate u RS;
- smrti člana uže porodice – do dvije prosječne plate u Republici (članom uže porodice u ovom smislu smatraju se braćni i vanbraćni supružnici, njihova djeca - braćna, vanbraćna i usvojena te majka i otac);
- rođenja djeteta – u visini jedne prosječne plate u RS.

⁶⁷ Čl. 11. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

⁶⁸ Čl. od 16 do 18. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

⁶⁹ Čl. 21. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

⁷⁰ Čl. 22. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

Plata poslanika nakon isteka mandata

Izabrana lica imaju pravo na platu i po prestanku funkcije u trajanju od šest mjeseci u skladu sa članom 35. Zakona o radnim odnosima u državnim organima. Ovo pravo se može produžiti do šest mjeseci ukoliko izabrano lice u tom periodu ostvaruje pravo na penziju.⁷¹

Prava delegata u Vijeću naroda

Materijalna prava koja imaju delegati u Vijeću naroda Republike Srpske (u daljnjem tekstu VN RS) propisana su Poslovnikom Vijeća naroda i Odlukom o pravima i obavezama izabranih i imenovanih lica u Vijeće naroda Republike Srpske.

Poslovnik Vijeća naroda

*Poslovnikom Vijeća naroda Republike Srpske*⁷² određeno je da se „pitanja plata i troškova nastalih vršenjem delegatske funkcije u Vijeću naroda uređuju posebnim propisima i aktima“. Delegati u VN RS, kao i poslanici u Narodnoj skupštini, delegatsku dužnost mogu obavljati sa ili bez zasnivanja radnog odnosa u Vijeću naroda. Odluku o zasnivanju radnog odnosa donosi Administrativna komisija.

Nadležnosti Administrativne komisije

Administrativna komisija je radno tijelo Vijeća naroda, koje ima pet članova. Pored donošenja odluke o zasnivanju radnog odnosa delegata u Vijeću naroda Republike Srpske, Administrativna komisija donosi i ostale akte koji se odnose na prava delegata. Poslovnik VN RS propisuje da ovo tijelo:

- donosi propise kojima se uređuju pitanja ostvarivanja prava i dužnosti delegata;
- donosi akte o statusnim pitanjima delegata i funkcionera koje bira ili imenuje Vijeće naroda ako zakonom nije drugačije određeno,
- razmatra razloge prestanka mandata delegata i pokreće postupak za dodjelu mandata novom delegatu na način propisan zakonom,
- odlučuje o privremenom smještaju funkcionera i delegata Vijeća naroda na prijedlog generalnog sekretara,
- stara se u vezi sa obezbjeđenjem stanova za potrebe Vijeća naroda,
- raspolaze tim stanovima i odlučuje o njihovom dodjeljivanju na korištenje u skladu sa zakonom.⁷³

Odluka o pravima i obavezama izabranih i imenovanih lica u VN RS

Ova *Odluka* je donesena 27. aprila 2011. godine. Prema Odluci, delegati u Vijeću naroda imaju jednaka materijalna prava kao i poslanici u Narodnoj skupštini, koja su detaljno uređena navedenom Odlukom o platama i naknadama izabranih lica u NS RS, i to:

- pravo na platu i ostale naknade,
- naknadu za delegata koji nije u radnom odnosu u VN RS,
- naknadu za službeno putovanje,

⁷¹ Član 4. st. 3. i 4. Odluke o platama i naknadama izabranih lica u NS RS

⁷² Poslovnik Vijeća naroda Republike Srpske. Izvor: internetska stranica Vijeća naroda http://www.vijecenarodars.net/index.php?option=com_content&view=article&id=13&Itemid=14&lang=sr (datum pristupa 24.12.2014.)

⁷³ Član 52. st. 1. Poslovnik a VN RS. Izvor: internetska stranica Vijeća naroda http://www.vijecenarodars.net/index.php?option=com_content&view=article&id=13&Itemid=14&lang=sr (datum pristupa 24.12.2014.)

- pravo na ishranu,
- pravo na hotelski smještaj, novčanu naknadu pri rođenju djeteta, odnosno u slučaju smrti delegata i užeg člana njegove porodice,
- pravo na platu delegata nakon isteka mandata.

II.d Brčko distrikt Bosne i Hercegovine

Brčko distrikt Bosne i Hercegovine (BD BiH) je jedinica lokalne samouprave s vlastitim institucijama, zakonima i propisima. Prema Ustavu Bosne i Hercegovine, BD BiH je pod suverenitetom Bosne i Hercegovine i u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine, a njegova teritorija je u zajedničkoj svojini (kondominiju) entiteta.⁷⁴

Brčko distrikt BiH se, prema njegovom Statutu, zasniva na podjeli vlasti, a zakonodavnu vlast vrši Skupština Brčko distrikta.⁷⁵ Zastupnici ovog jednodomnog zakonodavnog tijela se biraju na općim, slobodnim, otvorenim i neposrednim izborima, tajnim glasanjem. Vrste i visine naknada na koje oni imaju pravo propisani su sljedećim propisima:

- Poslovníkom o radu Skupštine BD BiH,⁷⁶
- Zakonom o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH, i
- Zakonom o zastupnicima Skupštine BD BiH.

Poslovník o radu Skupštine Brčko distrikta BiH

Prema *Poslovníku o radu Skupštine Brčko distrikta BiH*, „zastupnici u Skupštini stiču prava i dužnosti od dana polaganja zakletve ili davanja svečane izjave“.⁷⁷

„Zastupnici imaju pravo na novčanu naknadu radi održavanja svoje nezavisnosti. Također, imaju pravo na nadoknadu svih materijalnih troškova koji su nastali kao rezultat obavljanja zastupničke dužnosti, kao i pravo na druge nadoknade propisane zakonima ili općim aktima Skupštine kojima se uređuju prava, obaveze i odgovornosti zastupnika u Skupštini. Skupština će na teret sredstava budžeta Brčko distrikta BiH uplaćivati doprinose za penzijsko i zdravstveno osiguranje onim zastupnicima koji ove doprinose nemaju uplaćene po osnovu drugog zaposlenja. Ostala pitanja vezana za naknade i doprinose uređuju se zakonom ili drugim općim aktima Skupštine.“⁷⁸

Visinu naknada za zastupnike u Skupštini utvrđuje skupštinska Komisija za upravu i finansije, u skladu sa zakonom i budžetom, što je također propisano Poslovníkom o radu Skupštine Brčko distrikta BiH. Ova Komisija određuje i visinu naknada za troškove zastupnika koji su vezani za obavljanje zastupničke dužnosti i posebnih naknada za rad članova komisija iz reda stručnjaka.⁷⁹

⁷⁴ Ustav Bosne i Hercegovine, Amandman I na Ustav BiH od 26. marta 2009. godine, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 25/09. Izvor: internetska stranica Službenog lista BiH <http://www.sllist.ba/secure/2009s/glasnik/broj25/broj25.htm> (datum pristupa 13.11.2014.)

⁷⁵ Statut Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, član 19. Izvor: internetska stranica Skupštine Brčko distrikta BiH <http://skupstinabd.ba/ba/index.html> (datum pristupa 13.11.2014.)

⁷⁶ Poslovník o radu Skupštine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Izvor: internetska stranica Skupštine Brčko distrikta BiH <http://skupstinabd.ba/ba/index.html> (datum pristupa 13.11.2014.)

⁷⁷ Član 10. st. 1. Poslovníka o radu Skupštine Brčko distrikta BiH

⁷⁸ Član 11. (*Pravo na novčanu naknadu*) Poslovníka o radu Skupštine Brčko distrikta BiH

⁷⁹ Član 14. Poslovníka o radu Skupštine Brčko distrikta BiH

Zakon o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH

*Zakonom o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini Brčko distrikta BiH*⁸⁰ propisano je da se „naknade predsjednika, odnosno potpredsjednika Skupštine i zastupnika u Skupštini Brčko distrikta BiH utvrđuju u skladu s odgovarajućim odredbama Zakona o zastupnicima Skupštine Brčko distrikta BiH“.⁸¹

Zakon o zastupnicima Skupštine Brčko distrikta BiH

Novčane naknade zastupnika

U skladu sa *Zakonom o zastupnicima Skupštine Brčko distrikta BiH*,⁸² zastupnici imaju pravo na odgovarajuću novčanu naknadu u cilju podržavanja svoje nezavisnosti. Iznos mjesečne novčane naknade zastupnika je procentualni odnos između bruto novčane naknade predsjednika Skupštine i bruto novčane naknade zastupnika zatečen na dan stupanja na snagu ovog Zakona, a osnovica za obračun je bruto novčana naknada predsjednika Skupštine, koji ima pravo na mjesečnu bruto novčanu naknadu u sumi koja iznosi 100% mjesečne bruto plaće gradonačelnika Brčko distrikta.⁸³

Gradonačelnik Brčko distrikta BiH je u 2014. godini imao mjesečnu bruto platu od 5.541 konvertibilnih maraka, dok je njegova mjesečna neto plata iznosila 3.851 KM.⁸⁴ Međutim, *imenovani funkcioneri, državni službenici i zaposlenici koji rade za Skupštinu i Vladu Brčko Distrikta BiH, za razliku od ostalih nivoa vlasti u BiH, nemaju pravo na određene naknade, npr. topli obrok, prijevoz, regres, povećanje plate po osnovu radnog staža.*

„Iznos novčane naknade potpredsjednika Skupštine je procentualni odnos između novčane naknade predsjednika i potpredsjednika Skupštine zatečen na dan stupanja na snagu ovog zakona, a osnovica za obračun je bruto novčana naknada predsjednika Skupštine. Predsjednici Komisija, uz zastupničku novčanu naknadu, imaju pravo i na dodatnu novčanu nadoknadu od 5% mjesečno. Sve navedene naknade podliježu porezu na dohodak. Visina novčane naknade predsjednika, potpredsjednika i zastupnika Skupštine utvrđuje se rješenjem koje donosi radno tijelo propisano Poslovníkom o radu Skupštine (*Komisija za upravu i finansije*), a ona se isplaćuje mjesečno unatrag.“⁸⁵

Prijelazna novčana naknada

Na kraju svog mandata u Skupštini zastupnici imaju pravo na prijelaznu novčanu naknadu, pod uvjetom da su u Skupštini proveli najmanje jednu (1) godinu. Prijelazna novčana naknada je jednakog iznosa kao novčana naknada iz člana 13. stavovi 2, 3. i 4. ovog Zakona (*odnosno jednaka je visini novčane naknade zastupnika, predsjednika i potpredsjednika Skupštine*).

Period isplaćivanja prijelazne novčane naknade je tri mjeseca i počinje nakon mjeseca u kojem se mandat završio. Period isplaćivanja se nastavlja po jedan mjesec

⁸⁰ Zakon o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini Brčko distrikta BiH, Službeni glasnik BD BiH, br. 14/06 i 05/13. Izvor: internetska stranica Skupštine Brčko distrikta BiH <http://skupstinabd.ba/ba/zakoni/ba.html> (datum pristupa 13.11.2014.)

⁸¹ Član 2. Zakona o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini Brčko distrikta BiH

⁸² Zakon o zastupnicima Skupštine Brčko distrikta BiH, Službeni glasnik BD BiH, br. 29/04, 19/07, 2/08, 17/08, 01/09 i 27/14

⁸³ Član 13., st. 1, 2. i 3. (*Novčana naknada*) Zakona o zastupnicima Skupštine Brčko distrikta BiH

⁸⁴ Budžet BD BiH za 2014. godinu, str. 53. Izvor: internetska stranica Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine <http://www.bdcentral.net/> (datum pristupa 21.11.2014.)

⁸⁵ Član 13., st. 4,5, 6. i 7. (*Novčana naknada*) Zakona o zastupnicima Skupštine Brčko distrikta BiH

za svaku punu godinu obavljanja dužnosti zastupnika u Skupštini nakon isteka jedne pune godine.

Ostvarivanje ovog prava prestaje na kraju onog mjeseca u kojem je bivši zastupnik primio plaću za svoj rad ili ostvario pravo na penziju. U slučaju smrti bivšeg zastupnika novčana naknada u prijelaznom periodu se posljednji put isplaćuje za mjesec u toku kojeg je bivši zastupnik preminuo. Za ovu novčanu naknadu primjenjuje se član 13. stav 5. ovog Zakona (*zastupnička novčana naknada i dodatna novčana nadoknada od 5% mjesečno*).⁸⁶

Penzijsko i zdravstveno osiguranje

Skupština uplaćuje doprinose za penzijsko i zdravstveno osiguranje iz budžeta Brčko distrikta za one zastupnike koji nemaju doprinose uplaćene na osnovu drugog zaposlenja⁸⁷ i izračunavaju se na osnovu novčane naknade iz člana 13. stav 2. ovog zakona (*odnosno visine novčane naknade zastupnika, predsjednika i potpredsjednika Skupštine*) u skladu s važećim propisima i odobravaju se u okviru godišnjeg budžeta Skupštine.⁸⁸

Naknada određenih materijalnih troškova i druge naknade

Zakon o zastupnicima Skupštine BD BiH također propisuje da zastupnici imaju pravo na nadoknadu svih materijalnih troškova koji su nastali kao rezultat obavljanja funkcije i druge naknade koje se isplaćuju iz fonda materijalnih troškova Skupštine, pod uvjetima i iznosima propisanim za službenike i namještenike uprave Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.⁸⁹

Na osnovu ove odredbe, zastupnici u Skupštini, jednako kao službenici i namještenici uprave Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, imaju pravo na *osnovnu plaću za odsustvo s posla, naknadu za privremeno odsustvo s posla zbog spriječenosti za rad te za službena putovanja i pravo na novčane pomoći*, a na osnovu Zakona o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH.

Pravo na osnovnu plaću za odsustvo s posla

Zastupnici imaju pravo na osnovnu plaću za odsustvo s posla u slučajevima:

- godišnjeg odmora u skladu sa Zakonom;
- plaćenog odsustva u skladu sa Zakonom;
- praznika i vjerskih praznika u skladu sa Zakonom;
- prekida rada koji je nastupio zbog okolnosti na koje zaposleni nije mogao da utiče.⁹⁰

Naknada za privremeno odsustvo s posla zbog spriječenosti za rad

Zastupnici, jednako kao i službenici i namještenici uprave, imaju pravo naknade plaće zbog spriječenosti za rad u sljedećim slučajevima:

- privremene spriječenosti za rad zbog bolesti;
- privremene spriječenosti za rad uzrokovane povredom na radu ili profesionalnim oboljenjem;
- privremene spriječenosti za rad zbog komplikacija prouzrokovanih trudnoćom ili porođajem i porodijskog odsustva;

⁸⁶ Član 15. (Prijelazna novčana naknada) Zakona o zastupnicima Skupštine Brčko distrikta BiH

⁸⁷ IV. Penzijsko i zdravstveno osiguranje - član 16. Zakona o zastupnicima Skupštine Brčko distrikta BiH

⁸⁸ Član 17. Zakona o zastupnicima Skupštine Brčko distrikta BiH

⁸⁹ Član 14. Zakona o zastupnicima Skupštine Brčko distrikta BiH

⁹⁰ Član 8. Zakona o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH

- privremene spriječenosti za rad zbog transplantacije organa i živog tkiva u korist nekog drugog lica ili kao primalac;
- privremene spriječenosti za rad zbog suspenzije u skladu sa zakonom.

Ovo pravo ostvaruje se u skladu s propisima koji reguliraju oblast zdravstvenog osiguranja.⁹¹

Naknada troškova za službena putovanja

Zastupnici imaju pravo na naknadu troškova u vezi sa službenim putovanjima kao što su dnevnice, troškovi prijevoza i sl.⁹²

Jednokratna novčana pomoć

Zastupniku, u slučaju privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, pripada jednom godišnje jednokratna pomoć u visini od dvije najniže plaće zaposlenih u Kancelariji za reviziju finansijskog poslovanja i Stručnoj službi, ako je odsustvovanje s posla duže od 6 mjeseci neprekidno.⁹³

Pomoć u slučaju smrti

Zastupnik ili njegova porodica ima pravo na pomoć u sljedećim slučajevima:

- smrti zastupnika u iznosu od tri najniže plaće zaposlenih u Kancelariji za reviziju finansijskog poslovanja i Stručnoj službi;
- smrti roditelja, bračnog partnera ili djeteta u visini od dvije najniže plaće zaposlenih u Kancelariji za reviziju finansijskog poslovanja i Stručnoj službi.⁹⁴

III. CRNA GORA

Materijalna primanja poslanika u Crnoj Gori definirana su Poslovníkom Skupštine Crne Gore, Zakonom o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera i aktima skupštinskog Administrativnog odbora.

Poslovník Skupštine Crne Gore

*Poslovníkom*⁹⁵ je propisano da poslanik u Skupštini Crne Gore ima pravo na platu, naknadu plate, nagrade i druge naknade za obavljanje poslaničke funkcije, a poslanik koji obavlja i dodatnu funkciju u Skupštini ima pravo na dodatak za tu funkciju, u skladu sa Ustavom, zakonom, ovim Poslovníkom i posebnom odlukom koju donosi Skupština na prijedlog Administrativnog odbora. Osim toga, predsjednici odbora i klubova poslanika imaju pravo na dodatnu naknadu za rad (platu).⁹⁶

Administrativni odbor je stalno skupštinsko tijelo i prema Poslovníku Skupštine, pored ostalog, „donosi bliže propise kojima se uređuju pojedina pitanja ostvarivanja prava i dužnosti

⁹¹ Član 10. Zakona o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH

⁹² Član 11. st.1. Zakona o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH

⁹³ Član 12. Zakona o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH

⁹⁴ Član 13. Zakona o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH

⁹⁵ Poslovník Skupštine Crne Gore (prečišćeni tekst, br. 00-63-2/13-44) od 28. novembra 2013. godine. Izvor: internetska stranica Skupštine Crne Gore <http://www.skupstina.me/index.php/me/poslovník-skupstine-crne-gore> (datum pristupa 24.12.2014.)

⁹⁶ Član 51. (Plate, nagrade i naknade) Poslovníka Skupštine Crne Gore

poslanika i funkcionera koje bira ili imenuje Skupština te donosi pojedinačne akte o statusnim pitanjima poslanika i funkcionera koje bira ili imenuje Skupština“.⁹⁷

Zakon o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera⁹⁸

Ovim Zakonom uređuju se pravo na zaradu, naknadu zarade i druge naknade državnih i javnih funkcionera, po osnovu vršenja funkcije, kao i penziju državnih funkcionera. Na ona prava, koja ovim Zakonom nisu posebno uređena, primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima.⁹⁹

Kako se, prema Zakonu, poslanici te predsjednik i potpredsjednik Skupštine Crne Gore, kao i još neki dužnosnici, ubrajaju u državne funkcionere, fokusirat ćemo se samo na prava državnih funkcionera.

Državni funkcioner dok vrši funkciju, ima pravo na:

- zaradu za obavljanje državne funkcije;
- razliku između zarade ili penzije koju ostvaruje i zarade koju bi ostvario da državnu funkciju obavlja profesionalno;
- naknadu troškova,
- drugu naknadu u vezi sa vršenjem funkcije.¹⁰⁰

Pravo na zaradu (platu)

Državni funkcioner za vrijeme vršenja svoje funkcije ima pravo na zaradu za obavljanje državne funkcije i pravo na razliku između zarade ili penzije koju ostvaruje i zarade koju bi ostvario da državnu funkciju obavlja profesionalno. Zakon utvrđuje koeficijente¹⁰¹ prema kojima se obračunavaju primanja državnih funkcionera, a izdvojili smo samo one koji se odnose na poslanika te predsjednika i potpredsjednika Skupštine Crne Gore.

funkcija	koeficijent
predsjednik Skupštine Crne Gore	12,98
potpredsjednik Skupštine Crne Gore	11,80
poslanik	11,50

Fiksni dio zarade utvrđuje se množenjem navedenih koeficijenata sa vrijednošću koeficijenta koji za određeni mjesec ili period utvrdi državni organ, odnosno njegovo radno tijelo u kojem državni funkcioner vrši funkciju. Utvrđena zarada uvećava se po osnovu radnog staža i to:

- za svaku započetu godinu do 10 godina radnog staža za 0,5%;
- za svaku započetu godinu od 10 do 20 godina radnog staža za 0,75%;
- za svaku započetu godinu preko 20 godina radnog staža za 1%.

Takođe, državni funkcioner ima pravo na dodatak po osnovu vršenja funkcije u visini do 30% utvrđene zarade.¹⁰²

⁹⁷ Član 49. Poslovnika Skupštine Crne Gore

⁹⁸ Zakon o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Službeni list CG, br. 33/2008 i 76/09. Izvor: internetska stranica Službenog lista Crne Gore

<http://www.sluzbenilist.me/PravniAktDetalji.aspx?tag=%7b16F187E7-DFAC-4742-80CE-C259C5D8A511%7d> (datum pristupa 24.12.2014.)

⁹⁹ Članovi 1. i 2. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera

¹⁰⁰ Član 4. st. 1. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera

¹⁰¹ Član 5. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera

¹⁰² Član 6. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera

Razlika zarade ako državni funkcioner nije u radnom odnosu

Državni funkcioner za vrijeme vršenja svoje funkcije ima također pravo na razliku između zarade ili penzije koju ostvaruje i zarade koju bi ostvario da državnu funkciju obavlja profesionalno.¹⁰³ Ova razlika se isplaćuje na osnovu potvrde o visini zarade ili penzije dotičnog državnog funkcionera.¹⁰⁴

Naknade troškova državnih funkcionera

Državni funkcioneri, pa tako i poslanici, imaju pravo i na naknade troškova, koje im se isplaćuju prema propisima koji važe za državne službenike i namještenike, a to su:

- naknada za godišnji odmor,
- plaćeno odsustvo,
- privremena spriječenost za rad,
- stručno usavršavanje,
- ishrana u toku rada,
- službeno putovanje u zemlji i inostranstvu,
- odvojeni život od porodice,
- otpremninu zbog odlaska u penziju,
- selidbene troškove i pomoć u zakonski utvrđenim slučajevima.¹⁰⁵

Druge naknade u vezi sa vršenjem funkcije

Prema ovom Zakonu, državni funkcioneri ostvaruju pravo i na druge naknade u vezi s vršenjem funkcije, i to na:

- naknadu za korištenje sopstvenog automobila,
- naknadu za rad u radnim tijelima,
- troškove telefona,
- troškove smještaja i drugu naknadu koja proizide u vezi sa vršenjem funkcije.

Navedene naknade utvrđuju se aktom organa, odnosno njegovog radnog tijela u kojem funkcioner vrši funkciju.¹⁰⁶

Naknade državnih funkcionera nakon prestanka vršenja funkcije

Prema odredbama ovog Zakona državni funkcioner koji je profesionalno obavljao funkciju ima pravo da nakon prestanka funkcije godinu dana prima naknadu, u visini zarade koju je primio posljednjeg mjeseca vršenja funkcije. Ova naknada se ostvaruje na lični zahtjev korisnika i mora se podnijeti najkasnije 30 dana od dana prestanka vršenja funkcije.

Pravo na ovu naknadu prestaje prije utvrđenog roka, ako korisnik:

- stupi u radni odnos;
- bude izabran, ili imenovan ili postavljen na drugu funkciju na osnovu koje ostvaruje zaradu;
- ostvari pravo na penziju.

Takođe, pravo na naknadu nakon prestanka vršenja funkcije se može produžiti za još godinu dana, ako u tom periodu korisnik stiče pravo na penziju.¹⁰⁷

¹⁰³ Član 4. st. 1. tačka 2. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera

¹⁰⁴ Član 7. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera

¹⁰⁵ Član 8. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera

¹⁰⁶ Član 9. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera

IV. HRVATSKA

Zastupnici u Hrvatskom saboru imaju pravo na plaću i različite naknade u skladu sa sljedećim propisima:

- Ustavom Republike Hrvatske,
- Poslovníkom Hrvatskog sabora,
- Zakonom o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru,
- Zakonom o obavezama i pravima državnih dužnosnika,
- Odlukom o zastupničkom paušalu,
- Odlukom o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika,
- Odlukom o smještaju zastupnika Hrvatskoga sabora u Zagrebu u vrijeme zasjedanja Sabora, radnih tijela i klubova zastupnika.

Ustav Republike Hrvatske

Ustav Republike Hrvatske u članu 75. propisuje da „zastupnici u Hrvatskom saboru primaju stalnu novčanu naknadu i imaju druga prava određena zakonom.“¹⁰⁸

Poslovník Hrvatskog sabora

Prema *Poslovníku Hrvatskog sabora*, zastupnik od dana konstituiranja Sabora, odnosno od početka obavljanja zastupničke dužnosti do dana konstituiranja novog saziva Sabora, odnosno do dana prestanka obavljanja zastupničke dužnosti, ima pravo na novčana primanja i druga prava u skladu sa zakonom.¹⁰⁹

*Zakon o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru*¹¹⁰

Prema odredbama ovog *Zakona*, a na osnovu obnašanja zastupničke dužnosti, zastupnici u Hrvatskom saboru imaju pravo na:

- plaću, odnosno razliku plaće ako je plaća koju zastupnik ostvaruje po drugoj osnovi manja,
- naknadu plaće nakon prestanka obnašanja zastupničke dužnosti,
- naknadu materijalnih troškova u mjesečnom, paušalnom iznosu (zastupnički paušal),
- mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju,
- druga prava utvrđena ovim Zakonom, Poslovníkom i drugim aktima.¹¹¹

Pravo na zastupničku plaću

Zastupnici u Hrvatskom saboru imaju pravo na plaću. Kako je utvrđeno Zakonom o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru,¹¹² plaća zastupnika se utvrđuje prema odredbama

¹⁰⁷ Član 10. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera

¹⁰⁸ Član 75. stav 2. Ustava Republike Hrvatske – pročišćeni tekst, Narodne novine 85/10. Izvor: internetska stranica Narodnih novina http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_85_2422.html (datum pristupa 18.02.2013.)

¹⁰⁹ (Novčana primanja zastupnika) - Član 21. Poslovnika Hrvatskog sabora, Narodne novine, br. 81/13. Izvor: internetska stranica Hrvatskog sabora <http://www.sabor.hr/poslovník-hrvatskoga-sabora-nn-81-13> (datum pristupa 24.12.2014.)

¹¹⁰ Član 3. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru, Narodne novine 55/00, 107/01, 86/09, 91/10, 49/11, 12/12 i 102/14. Izvor: internetska stranica Narodnih novina <http://narodne-novine.nn.hr/default.aspx> (datum pristupa 24.12.2014.)

¹¹¹ Član 3. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru

¹¹² Član 4. st. 1. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru

Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika i više detalja o visini zastupničke plaće bit će navedeno u dijelu koji se odnosi na zakon koji propisuje prava državnih dužnosnika.

Razlika na plaću, ako zastupnik nije u radnom odnosu

“Zastupnik koji ne ostvaruje plaću na temelju obavljanja zastupničke dužnosti ima pravo na razliku plaće koju bi ostvario na temelju obnašanja zastupničke dužnosti i plaće koju ostvaruje po drugoj osnovi, ako je plaća koju ostvaruje po drugoj osnovi manja.”¹¹³

Naknada plaće nakon prestanka obnašanja zastupničke dužnosti

“Zastupnik nakon prestanka obnašanja zastupničke dužnosti do početka ostvarivanja plaće po drugoj osnovi ili do ispunjavanja uvjeta za zastupničku mirovinu ili starosnu mirovinu prema općim propisima ima, za vrijeme od šest mjeseci od dana prestanka obnašanja zastupničke dužnosti, pravo na naknadu u visini plaće koju ostvaruje zastupnik, odnosno zastupnik kao dužnosnik u Hrvatskom saboru na istoj dužnosti, a sljedećih šest mjeseci pravo na 50% te naknade. Zastupnik kojem nakon prestanka obnašanja zastupničke dužnosti do ostvarivanja prava na zastupničku mirovinu ili starosnu mirovinu prema općim propisima nedostaje manje od godinu dana, ima pravo na naknadu u visini plaće koju ostvaruje zastupnik na istoj zastupničkoj dužnosti do ostvarivanja prava na mirovinu, ali ne dulje od godinu dana.”¹¹⁴

Zastupnički paušal

“Zastupnik ima pravo na zastupnički paušal za povećane materijalne troškove u obavljanju zastupničke dužnosti u mjesečnom iznosu od 10 dnevnica za službeno putovanje u Republici Hrvatskoj. Odluku o visini i načinu isplate zastupničkog paušala donosi radno tijelo Hrvatskoga sabora kojem su ti poslovi stavljani u djelokrug Poslovníkom doma. Zastupnički paušal ne podliježe oporezivanju.”¹¹⁵

Radno tijelo koje donosi odluku o zastupničkom paušalu je Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove Hrvatskoga sabora, koji rješenjem utvrđuje pravo zastupnika na zastupnički paušal.

Prema važećoj Odluci,¹¹⁶ zastupnički paušal određuje se u mjesečnoj svoti na temelju važeće dnevnicke za službeno putovanje u Republici Hrvatskoj i ne podliježe oporezivanju.¹¹⁷ Njegova isplata se obavlja za tekući mjesec iz sredstava osiguranih državnim proračunom, a isplaćuje na način važeći za isplatu plaće zastupnika u Hrvatskom saboru. Isplata zastupničkog paušala prestaje danom prestanka zastupničkog mandata, a ako je isplata za tekući mjesec već izvršena, prestaje krajem mjeseca u kojem je Hrvatski sabor donio odluku o prestanku zastupničkog mandata. Isplata zastupničkog paušala obustavlja se za vrijeme mirovanja zastupničkog mandata danom kada je započelo mirovanje, a ako je isplata za tekući mjesec izvršena, krajem mjeseca u kojem je Hrvatski sabor donio odluku o početku mirovanja zastupničkog mandata.

¹¹³ Član 4. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru

¹¹⁴ Član 5. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru

¹¹⁵ Član 6. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru

¹¹⁶ Odluka o zastupničkom paušalu, Narodne novine, br. 14/03 i 70/04

¹¹⁷ Član 2. Odluke o izmjeni odluke o zastupničkom paušalu, Narodne novine, br. 70/04, internetska stranica: http://narodne-novine.mn.hr/clanci/sluzbeni/2004_05_70_1461.html (datum pristupa stranici 20.02.2013.)

Pravo na zastupničku mirovinu i otpremninu

„Zastupnik nakon prestanka zastupničkog mandata ostvaruje pravo na mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, ali na zastupničke mirovine ne primjenjuje se odredba članka 1a. Zakona o najvišoj mirovini.“¹¹⁸

„Zastupnik kod ostvarivanja prava na mirovinu nema pravo na otpremninu niti je može ostvariti po općim propisima kojima se uređuje ovo pravo za sve zaposlenike u Republici Hrvatskoj.“¹¹⁹

Pravo na besplatan prijevoz sredstvima javnog prometa

Ovo pravo zastupnika Hrvatskog sabora, koje je bilo propisano članom 7. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika, ukinuto je 2010. godine.¹²⁰

Prema ranijim odredbama ovog Zakona, zastupnik je, uz pokazivanje zastupničke iskaznice, imao pravo na besplatan prijevoz u željezničkom, cestovnom, riječnom, pomorskom i zračnom prometu te javnom gradskom prometu u svim pravcima na području Republike Hrvatske i za neograničen broj putovanja. Prijevoznici javnog prometa za izvršene usluge prijevoza imali su pravo na nadoknadu koja im se isplaćivala u skladu s pravilnikom kojeg je donosio ministar financija. Sredstva za nadoknadu osiguravana su u državnom proračunu.¹²¹

Ostala prava zastupnika

„Zastupniku se osigurava, prema mogućnostima i redosljedu zastupničkih dužnosti iz članka 12. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, radni prostor u Hrvatskom državnom saboru ...“¹²²

Zakon o obvezama i pravima državnih dužnosnika

Državni dužnosnici, u koje se ubrajaju i zastupnici u Hrvatskom saboru, prema odredbama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika,¹²³ za vrijeme obnašanja dužnosti imaju:

- pravo na plaću,
- pravo na naknadu određenih materijalnih troškova i,
- druga prava u svezi s obnašanjem dužnosti.¹²⁴

Koeficijenti za utvrđivanje zastupničke plaće

Koeficijenti¹²⁵ za izračun plaće zastupnika, predsjednika i potpredsjednika saborskih radnih tijela, kao i predsjednika i potpredsjednika Hrvatskog sabora su sljedeći:

¹¹⁸ Član 8. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru

¹¹⁹ Član 18. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru

¹²⁰ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru, Narodne novine br. 91 od 23.07.2010.

¹²¹ Brisani član 7. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru

¹²² Član 20. Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru

¹²³ Zakon o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Narodne novine br. 101/98, 135/98, 105/99, 25/00, 73/00, 30/01, 59/01, 114/01, 153/02, 163/03, 16/04, 30/04, 121/05, 151/05, 141/06, 17/07, 34/07, 107/07, 60/08, 38/09, 150/11, 22/13, 102/14, 103/14

¹²⁴ Član 11. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika

¹²⁵ Član 12. st. 3. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika

funkcija	koeficijent
predsjednik Hrvatskoga sabora	7,86
potpredsjednik Hrvatskoga sabora	7,14
predsjednici radnih tijela Hrvatskoga sabora	6,42
potpredsjednici radnih tijela Hrvatskoga sabora	5,70
zastupnici u Hrvatskom saboru	5,27

Visinu osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika, a tako i zastupnika u Saboru, utvrđuje Hrvatska Vlada. Ona trenutno iznosi 3.890 kuna bruto (oko 992 KM¹²⁶) i primjenjuje se počevši s plaćom za mjesec prosinac 2014. godine, koja će biti isplaćena u mjesecu siječnju 2015. godine.¹²⁷ Ovakav način utvrđivanja osnovice plaća državnih dužnosnika propisan je 2009. godine, kada je izmijenjen Zakon o obavezama i pravima državnih dužnosnika.¹²⁸

Naknade materijalnih troškova

Državni dužnosnici imaju pravo na naknade materijalnih troškova (*za odvojeni život, za službeno putovanje i prehranu*). Na njih se primjenjuju propisi koji se odnose na te naknade za ostale korisnike državnog proračuna.¹²⁹

Naknada za odvojeni život, smještaj i režije

Zastupniku, kao državnom dužnosniku, pripada pravo na naknadu za odvojeni život u iznosu od 860 kuna (oko 219 KM), ukoliko ima prebivalište udaljeno više od 50 km od Zagreba.

Predsjednik Hrvatskog sabora je, prema članu 14. ovog Zakona, za vrijeme obavljanja dužnosti imao pravo na smještaj i rezidencijalne objekte u vlasništvu Republike Hrvatske, ali je ovo pravo ukinuto odlukom Ustavnog suda sredinom 2014. godine.¹³⁰

Zastupnici koji imaju prebivalište udaljeno više od 50 km od Zagreba u vrijeme zasjedanja Sabora, radnih tijela i klubova zastupnika imaju pravo na smještaj:

- u stanovima za službene potrebe,
- unajmljenim garsonijerama i jednosobnim stanovima pod jednakim uvjetima kao i u stanovima za službene potrebe, i
- iznimno, hotelski smještaj kad im nije osiguran smještaj kao što je prethodno navedeno.

Pravo na smještaj, kao i pravo na troškove režija, detaljno su uređeni *Odlukom o smještaju zastupnika Hrvatskoga sabora u Zagrebu* u vrijeme zasjedanja Sabora, radnih tijela i klubova zastupnika.¹³¹

Naknada za smještaj zastupnika u Zagrebu određuje se u mjesečnom iznosu 2.000 kuna neto (oko 510 KM) za najam stana i isplaćuje najmodavcu iz sredstava osiguranih u Državnom proračunu na temelju ugovora o najmu stana zaključenog između najmodavca i Hrvatskoga

¹²⁶ Svi iznosi u hrvatskim kunama, u dijelu istraživanja o Hrvatskoj, su preračunati u konvertibilne marke prema kursnoj listi Centralne banke BiH od 25.12.2014.

¹²⁷ Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika, Narodne novine br. 151 od 19.12.2014.

¹²⁸ Zakon o izmjeni Zakona o obavezama i pravima državnih dužnosnika, Narodne novine br. 38 od 27.03.2009.

¹²⁹ Član 13. Zakona o obavezama i pravima državnih dužnosnika

¹³⁰ Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-5735/2014, U-I-3288/2014 i U-II-3289/2014. Narodne novine br. 103/14 od 27.08.2014.

¹³¹ Odluka o smještaju zastupnika Hrvatskoga sabora u Zagrebu u vrijeme zasjedanja Sabora, radnih tijela i klubova zastupnika, Narodne novine br.128/00, 16/01, 40/01, 51/01, 133/02, 144/02 i 38/05

sabora kao najmoprimca. Naknada troškova režije isplaćuje se na temelju računa zastupniku do 500 kuna (oko 127 KM) mjesečno.

Naknada za smještaj zastupnika u Zagrebu i naknada za odvojeni život isključuju pravo zastupnika na dnevnice za dane dolaska i povratka sa zasjedanja odnosno sa sjednice radnog tijela ili kluba zastupnika.

Odluka također precizira da se zastupnicima koji imaju prebivalište udaljeno manje od 50 km od Zagreba ne osigurava navedeni smještaj.

Pravo na naknadu nakon prestanka dužnosti

Slično kao i Zakonom o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru, i *Zakonom o obvezama i pravima državnih dužnosnika* propisano je pravo na naknadu nakon prestanka dužnosti.

"Dužnosnici nakon prestanka obnašanja dužnosti sve do početka ostvarivanja plaće po drugoj osnovi ili do ispunjavanja uvjeta za mirovinu imaju šest mjeseci od dana prestanka obnašanja dužnosti, pravo na naknadu u visini plaće koju ostvaruje dužnosnik na toj dužnosti, a sljedećih šest mjeseci pravo na naknadu u visini od 50% plaće koju ostvaruje dužnosnik na toj dužnosti.

Dužnosniku kojem nakon prestanka obnašanja dužnosti do ostvarivanja prava na mirovinu prema općim propisima nedostaje manje od godinu dana, ima pravo na naknadu u visini plaće koju ostvaruje dužnosnik na toj dužnosti do ostvarivanja prava na mirovinu, ali ne duže od godinu dana.¹³²

Međutim, u određenim situacijama dužnosnik ne može ostvariti ovo pravo.

"Pravo na naknadu nakon prestanka dužnosti ne može ostvariti državni dužnosnik razriješen dužnosti zbog ranijeg postojanja činjenica koje su mu bile poznate ili su mu morale biti poznate u vrijeme njegova imenovanja na dužnost, a nije ih predočio predlagatelju, no za koje je mogao pretpostaviti da bi bile objektivna zapreka njegovu imenovanju na dužnost, kao ni dužnosnik koji je razriješen dužnosti zbog pravomoćne osude radi počinjenja kaznenog djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, Republike Hrvatske i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, odnosno ako je pravomoćno osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora, neovisno o kojem se kaznenom djelu radi."¹³³

V. SRBIJA

Poslanici u Narodnoj skupštini Srbije ostvaruju pravo na platu na osnovu odredbi Poslovnika Narodne skupštine, Zakona o Narodnoj skupštini, Zakona o platama u državnim organima, Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije i javnim službama i Odluke o poslaničkoj naknadi.

¹³² Član 15. Zakon o obvezama i pravima državnih dužnosnika

¹³³ Član 15a. i 15b. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika

Poslovnik Narodne skupštine

Narodni poslanik, kako propisuje skupštinski *Poslovnik*,¹³⁴ stiče prava i dužnosti u Narodnoj skupštini danom potvrđivanja mandata,¹³⁵ a pravo na platu ostvaruje, u skladu sa zakonom, kao i pravo na naknadu troškova za obavljanje poslaničke funkcije, u skladu sa odlukom nadležnog odbora.¹³⁶

Novčane kazne za poslanike

Na primanja narodnih poslanika indirektno se odnose i druge odredbe Poslovnika, npr. održavanje reda na sjednici. Ukoliko je narodnom poslaniku izrečena opomena zbog narušavanja reda na sjednici Narodne skupštine, kažnjava se novčanom kaznom u visini od 10% njegove osnovne plate. Ako su istom poslaniku u toku iste sjednice izrečene dvije opomene, kažnjava se novčanom kaznom u visini od 20% njegove osnovne plate. Poslovnik također propisuje da se narodni poslanik kojem je oduzeta riječ kažnjava novčanom kaznom u visini od 40% njegove osnovne plate, poslanik kojem je izrečena mjera udaljenja sa sjednice kažnjava se novčanom kaznom u visini od 50% njegove osnovne plate. Ako je narodnom poslaniku izrečeno više mjera za povredu reda na sjednici Narodne skupštine, novčane kazne se ne sabiraju, već se primjenjuje samo najviša novčana kazna.¹³⁷

Odluku o navedenim novčanim kaznama donosi Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja. Poslaniku na stalnom radu iznos novčane kazne se oduzima od njegovih primanja za tekući mjesec, odnosno za tekući i naredni mjesec, ako je udaljen sa sjednice Narodne skupštine, a poslaniku koji nije na stalnom radu u Narodnoj skupštini iznos novčane kazne se oduzima od njegovih primanja u Narodnoj skupštini (razlika između plate narodnog poslanika na stalnom radu u Narodnoj skupštini i zarade koju ostvaruje u radnom odnosu ili penzije, odnosno poslanički dodatak), za tekući mjesec, odnosno i za naredne mjesece, ako su mjesečna primanja narodnog poslanika koja ostvaruje u Narodnoj skupštini manja od iznosa novčane kazne, dok se ne dostigne ukupna suma novčane kazne.

Narodni poslanik koji je novčano kažnjen zbog opomene ili oduzimanja riječi, ima pravo na naknadu troškova za korištenje automobila, za ishranu i hotelski smještaj, a narodni poslanik koji je novčano kažnjen zbog udaljavanja sa sjednice, ima pravo na naknadu troškova za korištenje automobila, u skladu s aktom Odbora za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja.¹³⁸

Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja

Ovaj Odbor je stalno skupštinsko radno tijelo, koje odlučuje o pravima poslanika u Narodnoj skupštini. Odbor ima 17 članova, a pored ostalih poslova „donosi opšte i pojedinačne akte kojima se uređuju pitanja statusnog i materijalnog položaja, prava i dužnosti narodnih poslanika i funkcionera koje bira Narodna skupština, u skladu sa zakonom, i daje mišljenje za obavljanje druge javne funkcije ovih lica.“ Odbor razmatra „razloge prestanka mandata i prijedloge za potvrđivanje mandata narodnih poslanika, o čemu podnosi izvještaj Narodnoj skupštini.“¹³⁹

¹³⁴ Poslovnik Narodne skupštine Republike Srbije (prečišćeni tekst). Izvor: internetska stranica Narodne skupštine RS [http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina/vazna-dokumenta/poslovnik-\(precisceni-tekst\)/ceo-poslovnik-\(precisceni-tekst\).1423.html](http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina/vazna-dokumenta/poslovnik-(precisceni-tekst)/ceo-poslovnik-(precisceni-tekst).1423.html) (datum pristupa 25.12.2014.)

¹³⁵ (Potvrđivanje mandata narodnih poslanika) Član 5. Poslovnika Narodne skupštine Srbije

¹³⁶ Član 285. st. 1. Poslovnika Narodne skupštine Srbije

¹³⁷ Član 114. Poslovnika Narodne skupštine Srbije

¹³⁸ Član 115. Poslovnika Narodne skupštine Srbije

¹³⁹ Član 65. st. 1. tačka 1. i st. 2. tačka 1. Poslovnika Narodne skupštine Srbije

Zakon o Narodnoj skupštini

Pravo na platu

Zakon o Narodnoj skupštini, jednako kao i Poslovnik Narodne skupštine, propisuje da Narodni poslanik stiče prava i dužnosti utvrđene Ustavom i zakonom danom potvrđivanja mandata¹⁴⁰ te da ima pravo na platu, naknade i druga primanja u skladu sa zakonom i drugim aktom.¹⁴¹

Pravo na naknadu plate nakon prestanka poslaničke funkcije

Narodni poslanik koji ostvaruje platu u Narodnoj skupštini ima pravo na naknadu plate po prestanku poslaničke funkcije u visini plate koju je imao na dan prestanka funkcije, a najduže šest mjeseci. Ovo pravo se može produžiti do sticanja prava na penziju, ali ne duže od šest mjeseci. Ukoliko je poslanička funkcija prestala u vrijeme trudnoće i porođaja, poslanik ima pravo na naknadu plate po prestanku poslaničke funkcije u visini plate koju je imao na dan prestanka funkcije, a najduže godinu dana.

Ovo pravo ne pripada poslaniku kojem je poslanički mandat prestao prije isteka vremena na koje je izabran, ako je pravnosnažnom sudskom odlukom osuđen na безусловnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci. Pravo na naknadu plate nakon prestanka poslaničke funkcije prestaje zasnivanjem radnog odnosa, sticanjem prava na penziju, kao i u slučaju izbora, odnosno imenovanja na drugu funkciju po osnovu koje ostvaruje platu.¹⁴²

Zakon o platama u državnim organima i javnim službama

Ovim *Zakonom*¹⁴³ detaljno je uređen način utvrđivanja plata, dodataka, naknada i ostalih primanja izabranih, imenovanih i postavljenih lica i zaposlenih. Međutim, za potrebe istraživanja preuzeli smo samo podatke koji se odnose na poslanike na stalnom radu u Narodnoj skupštini, predsjednika i potpredsjednika Narodne skupštine, predsjednika i zamjenika predsjednika poslaničke grupe i stalnog radnog skupštinskog tijela.

Plata poslanika u Narodnoj skupštini

Plate poslanika utvrđuju se na osnovu:

- osnovice za obračun plata;
- koeficijenta;
- dodatka na platu;
- obaveza koje zaposleni plaća po osnovu poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje iz plate, u skladu sa zakonom;
- po osnovu radnog učinka.¹⁴⁴

Osnovicu za obračun i isplatu plata narodnih poslanika utvrđuje Administrativni odbor Narodne skupštine, u skladu sa sredstvima obezbijedenim u budžetu Republike Srbije.

¹⁴⁰ Zakon o Narodnoj skupštini, Poglavlje VII. (Prava i dužnosti narodnih poslanika), član 36., "Sl. glasnik RS", br. 9/2010. Izvor: internetska stranica Narodne skupštine RS <http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina-872.html> (datum pristupa 25.12.2014.)

¹⁴¹ Član 42. Zakona o Narodnoj skupštini

¹⁴² Član 43. Zakona o Narodnoj skupštini

¹⁴³ Zakon o platama u državnim organima i javnim službama "Sl. glasnik RS", br. 62/2006, 63/2006, 115/2006, 101/2007, 99/2010, 108/2013 i 99/2014

¹⁴⁴ Član 2. Zakona o platama u državnim organima i javnim službama

Koeficijent za obračun plata izražava složenost poslova, odgovornost, uslove rada i stručnu spremu, a sadrži i dodatak na ime *naknade za ishranu u toku rada i regresa za korištenje godišnjeg odmora*.¹⁴⁵

Zakon propisuje i dodatak na platu izabраниh, imenovanih i postavljenih lica i zaposlenih, koji pripada za:

- vrijeme provedeno u radnom odnosu (minuli rad) - u visini od 0,4 % od osnovice, za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu;
- dežurstvo i druge slučajeve rada dužeg od punog radnog vremena određene propisima (prekovremeni rad);
- rad na dan državnog i vjerskog praznika;
- dnevnu naknadu za povećane troškove rada i boravka na terenu (terenski dodatak);
- rad noću (između 22,00 i 6,00 časova narednog dana), ako takav rad nije vrednovan pri utvrđivanju koeficijenta.

Osnovicu za obračun dodatka na platu čini osnovna plata utvrđena Zakonom o platama u državnim organima i javnim službama.¹⁴⁶

Koeficijenti za obračun i isplatu plata izabраниh lica u Narodnoj skupštini su sljedeći:¹⁴⁷

funkcija	koeficijent
predsjednik Narodne skupštine	12,00
potpredsjednik Narodne skupštine	10,50
predsjednik stalnog radnog tijela Narodne skupštine	9,40
predsjednik poslaničke grupe	9,40
zamjenik predsjednika stalnog radnog tijela Narodne skupštine	8,80
zamjenik predsjednika poslaničke grupe	8,80
poslanik na stalnom radu u u Narodnoj skupštini	8,60

Prava poslanika na neke specifične naknade uređena su Odlukom o poslaničkoj naknadi, koju donosi skupštinski Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja.

Zakon o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

U Srbiji je još uvijek na snazi i *Zakon o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije* iz 1991. godine koji je više puta mijenjan.¹⁴⁸ Prema odredbama ovog Zakona, narodni poslanici imaju pravo na:

- nagradu za rad u Skupštini (u daljem tekstu: nagrada),
- troškove za vršenje poslaničke dužnosti (poslanički dodatak),
- besplatan prijevoz, dnevnice i naknadu troškova prenoćišta, i
- druge naknade i ostala primanja predviđena ovim Zakonom.¹⁴⁹

Pravo na poslaničku platu

Narodni poslanik, za koga, na prijedlog Odbora za administrativna i mandatno-imunitetna pitanja, Narodna skupština odluči da bude na stalnom radu u Narodnoj skupštini i zbog toga prestaje da ostvaruje lični dohodak u preduzeću, ustanovi ili drugoj organizaciji ili od samostalne djelatnosti,

¹⁴⁵ Član 3. i 4. Zakona o platama u državnim organima i javnim službama

¹⁴⁶ Član 4a. stavovi od 1. do 5. Zakona o platama u državnim organima i javnim službama

¹⁴⁷ Član 7. Zakona o platama u državnim organima i javnim službama

¹⁴⁸ Zakon o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije, "Sl. glasnik RS", br. 7/91, 22/91, 28/91, 48/91 - dr. zakon, 68/91, 44/98 - dr. zakon, 34/01 - dr. zakon

¹⁴⁹ Član 2. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

ima pravo na platu u stalnom mjesečnom iznosu. Ovo pravo poslanik ostvaruje do isteka mandata, ukoliko ne zatraži da mu u toku trajanja mandata to pravo prestane. Odbor za administrativna i mandatno-imunitetna pitanja utvrđuje bliže kriterije o obimu i vrsti radnog angažovanja na osnovu kojih narodni poslanici ispunjavaju uslove da budu na stalnom radu u Narodnoj skupštini.¹⁵⁰

Pravo na poslaničku nagradu

Zakon također propisuje da narodni poslanik na stalnom radu u Skupštini ima pravo i na nagradu u stalnom mjesečnom iznosu. Ovo pravo poslanik ostvaruje u Skupštini do isteka mandata, ukoliko ne zatraži da mu u toku trajanja mandata to pravo prestane.¹⁵¹

Mirovanje radnog odnosa/penzije

Narodnom poslaniku za koga Narodna skupština odluči da bude na stalnom radu u Narodnoj skupštini, miruje radni odnos, odnosno penzija, do kraja mandata, ukoliko narodni poslanik drugačije ne odluči.¹⁵²

Nagrada za rad poslanika koji nije na stalnom radu u Skupštini

Narodni poslanik koji nije na stalnom radu u Narodnoj skupštini ima pravo na nagradu u visini razlike između iznosa plate narodnog poslanika koji je na stalnom radu u Narodnoj skupštini i zarade koju ostvaruje u radnom odnosu ili penzije. Obim radnog angažovanja narodnih poslanika koji nisu na stalnom radu u Narodnoj skupštini regulisaće se odgovarajućim zakonom ili odlukom. Narodni poslanik koji ostvaruje zaradu od samostalne djelatnosti i zemljoradnik ima pravo na nagradu u iznosu koji odredi Odbor za administrativna i mandatno-imunitetna pitanja, a najviše do iznosa plate narodnog poslanika koji je na stalnom radu u Skupštini.¹⁵³

Neopravdano izostajanje sa sjednica Skupštine

Nagrada narodnom poslaniku umanjuje se kada, u toku mjeseca neopravdano izostane sa jedne četvrtine sjednica Skupštine ili odbora - za 25%, odnosno sa polovine sjednica - za 50%. Narodni poslanik koji neopravdano izostane sa više od polovine sjednica u toku mjeseca nema pravo na nagradu.¹⁵⁴

Poslanički paušal

Narodni poslanik ima pravo na poslanički dodatak u mjesečnom paušalnom iznosu, za vršenje poslaničke dužnosti u izornoj jedinici, u visini od 40% od punog iznosa nagrade poslanika.

Pravo na dnevnicu

Za vrijeme zasjedanja Skupštine i njenih odbora narodni poslanik, koji učestvuje u njihovom radu, ima pravo na dnevnicu u visini od 8% od prosječne zarade po zaposlenom u Republici isplaćene u posljednja tri mjeseca. Narodni poslanik sa užeg područja grada Beograda ima pravo na polovinu dnevnice, ako zasjedanje Skupštine ili odbora traje duže od pet sati u toku dana. Posebnom

¹⁵⁰ Član 3. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁵¹ Član 4. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁵² Član 4a. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁵³ Član 5. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁵⁴ Član 7. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

odlukom Odbora za administrativna i mandatno-imunitetna pitanja određuje se broj dnevnica i drugi troškovi u zavisnosti od udaljenosti prebivališta narodnog poslanika od Beograda.¹⁵⁵

Dnevnicu za službeni put

Dnevnicu za službeni put u zemlji pripada narodnom poslaniku kada po službenom zadatku, na osnovu izdatog putnog naloga, treba van mjesta stanovanja da obavi određeni posao za potrebe Skupštine ili odbora Skupštine čiji je član. Putni nalog za službeni put u zemlji izdaje sekretar Skupštine ili lice koje on za to ovlasti.¹⁵⁶

Dnevnicu za službeni put u zemlji isplaćuje se u visini od 8% od prosječne zarade po zaposlenom u Republici isplaćene u posljednja tri mjeseca, a za službeni put u inostranstvo u visini i na način koji propiše nadležni državni organ.¹⁵⁷ Odluku o potrebi službenog puta u inostranstvo donosi predsjednik Skupštine.

Hotelski troškovi noćenja

Narodnom poslaniku, prilikom dolaska na sjednicu Skupštine i njenih odbora i prilikom službenog puta u zemlji, priznaju se troškovi noćenja u visini stvarnih troškova prenoćišta, prema priloženom računu, izuzev troškova noćenja u hotelu "de luks" kategorije.¹⁵⁸

Pravo na iznajmljivanje stana

Narodni poslanik sa stanom van Beograda, koji je na stalnom radu u Skupštini, ukoliko nema obezbijeđen službeni stan, može zakupiti odgovarajući stan uz naknadu zakupnine.¹⁵⁹

Pravo na besplatan javni prijevoz

Narodni poslanik ima pravo na besplatan prijevoz u željezničkom, drumskom, javnom gradskom i riječnom saobraćaju na teritoriji Republike Srbije u svim pravcima za neograničen broj putovanja. Za dolazak na sjednicu Skupštine i njenih odbora, poslanik može da koristi avion, kola za spavanje na željeznici i brodsku kabinu.¹⁶⁰

Troškovi preseljenja

Narodnom poslaniku na stalnom radu u Skupštini pripada naknada selidbenih troškova od mjesta prebivališta do Beograda, a po prestanku dužnosti narodnog poslanika, do mjesta preseljenja, prema stvarnim troškovima, na osnovu priložene dokumentacije o troškovima preseljenja.¹⁶¹

Otpremnina prilikom odlaska u penziju

Prilikom odlaska u penziju, poslaniku na stalnom radu u Skupštini, pripada otpremnina u visini trostrukog prosječnog mjesečnog ličnog dohotka po zaposlenom u Republici isplaćenog u posljednja tri mjeseca.¹⁶²

¹⁵⁵ Član 10. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁵⁶ Član 11. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁵⁷ Članovi 13. i 14. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁵⁸ Član 15. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁵⁹ Član 16. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁶⁰ Član 17. st. 1. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁶¹ Član 18. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

Pravo na regres

Narodnom poslaniku na stalnom radu u Skupštini pripada regres za korištenje godišnjeg odmora u iznosu od 60% od prosječne zarade po zaposlenom u Republici isplaćene u posljednja tri mjeseca.¹⁶³

Pravo na bolovanje

- Za vrijeme trajanja bolovanja narodnom poslaniku na stalnom radu u Skupštini pripada naknada: ako je spriječenost za rad prouzrokovana nesrećom na poslu ili profesionalnim oboljenjem - u visini od 100% od utvrđene plate,
- ako je spriječenost za rad prouzrokovana iz bilo kojeg drugog razloga - u iznosu od 80% od isplaćene plate u prethodnom mjesecu.¹⁶⁴

Godišnji odmor, poziv vojnih ili drugih organa i plaćeno odsustvo

Narodnom poslaniku na stalnom radu u Skupštini koji odsustvuje sa rada zbog korištenja godišnjeg odmora, odazivanja na poziv vojnih i drugih organa ili je na plaćenom odsustvu, isplaćuje se naknada u visini plate.¹⁶⁵

Troškovi sahrane poslanika

Licu koje je snosilo troškove sahrane umrlog narodnog poslanika isplaćuje se naknada u visini troškova pogrebnih usluga.¹⁶⁶

Plaćanje doprinosa

Na nagrade narodnih poslanika za vršenje poslaničke dužnosti plaćaju se doprinosi kao na lične dohotke iz radnog odnosa.¹⁶⁷

Odluka o poslaničkoj naknadi

Ovom *Odlukom*¹⁶⁸ utvrđeno je pravo narodnog poslanika u Narodnoj skupštini na naknadu troškova za službena putovanja zbog učešća u radu na sjednicama Narodne skupštine i njenih radnih tijela čiji je član, kao i način ostvarivanja tog prava. Ovo pravo ima i narodni poslanik koji u radu sjednice radnog tijela učestvuje kao predlagač akta ili donosilac amandmana.¹⁶⁹

Prema Odluci, naknada troškova za službena putovanja sastoji se od naknade troškova za korištenje privatnog automobila i naknade troškova za hotelski smještaj.

¹⁶² Član 20. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁶³ Član 21. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁶⁴ Član 22. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁶⁵ Član 23. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁶⁶ Član 24. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁶⁷ Član 26. Zakona o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije

¹⁶⁸ Odluka o poslaničkoj naknadi 28 (prečišćeni tekst), broj 120-1105/09 i Odluka o izmjenama Odluke o poslaničkoj naknadi od 24. aprila 2009. godine. Izvor: internetska stranica Narodne skupštine Srbije <http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/lat/pdf/administrativni/A2-2009.pdf> (datum pristupa 26.12.2014.)

¹⁶⁹ Član 1. Odluke o poslaničkoj naknadi

Naknada troškova za korištenje privatnog automobila

Narodni poslanik ima pravo na ovu naknadu troškova u visini od 15% od cijene litra pogonskog goriva po obračunskom kilometru, prema Listi udaljenosti prebivališta narodnih poslanika od Beograda.¹⁷⁰ Kada se sjednice Narodne skupštine i njenih radnih tijela održavaju dva ili više dana uzastopno, pravo na naknadu troškova za korištenje privatnog automobila u ukupnom iznosu priznaje se narodnom poslaniku samo za jedan dolazak i jedan povratak, a za ostale dane ovo pravo se priznaje narodnom poslaniku za udaljenost do 125 kilometara od sjedišta Narodne skupštine do mjesta prebivališta, tako da ukupna kilometraža za dolazak i povratak ne može iznositi više od 250 kilometara.

Ovo pravo ne priznaje se poslaniku za dane u koje koristi pravo na naknadu troškova za prenoćište ili pravo na naknadu na ime zakupa stana.¹⁷¹

Pravo na hotelski smještaj

Poslanik koji nema prebivalište na području grada Beograda, niti obezbijeden stan u Beogradu, ima pravo na hotelski smještaj u dane održavanja sjednica Narodne skupštine i njenih radnih tijela čiji je član, osim u hotelima prve kategorije (pet zvjezdica), uz podnošenje odgovarajućih računa službi za materijalno-fnansijske poslove.¹⁷²

Pravo na zakup stana

Administrativni odbor Narodne skupštine može da odluči da se narodnom poslaniku koji nema prebivalište na području grada Beograda i ne koristi pravo na hotelski smještaj, na lični zahtjev, isplati mjesečna naknada na ime zakupa stana u Beogradu, u ukupnom iznosu od 35.000 dinara (oko 560 KM¹⁷³), (uračunati svi troškovi korištenja stana – struja, telefon, komunalne usluge...). Radi ostvarivanja ovog prava poslanik je dužan da priloži ovjereni ugovor o zakupu stana.

Pravo na naknadu za odvojeni život

Narodni poslanik koji koristi pravo na zakup stana ima pravo na naknadu za odvojeni život od porodice u iznosu 40% prosječne mjesečne zarade po zaposlenom u privredi Republike Srbije prema posljednjem konačnom objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike, na dan isplate.

Porodicu u smislu ove Odluke, čine bračni drug i maloljetna djeca koja žive u zajedničkom porodičnom domaćinstvu sa narodnim poslanikom.

Poslanik koji koristi pravo na naknadu za odvojeni život ne može koristiti pravo na naknadu troškova za korištenje privatnog automobila.¹⁷⁴

¹⁷⁰ Član 3. Odluke o poslaničkoj naknadi

¹⁷¹ Član 4. Odluke o poslaničkoj naknadi

¹⁷² Član 6. st. 1. Odluke o poslaničkoj naknadi

¹⁷³ Prema kursnoj listi Centralne banke BiH od 26.12.2014.

¹⁷⁴ Član. 6. st. 2,3,4,5 i 6. Odluke o poslaničkoj naknadi

Pravo na naknadu troškova za ishranu zbog učešća u radu na sjednicama Narodne skupštine i njenih radnih tijela

Poslanici u Narodnoj skupštini su imali pravo na ovu naknadu, ali im je ono ukinuto Odlukom Administrativnog odbora u aprilu 2009.¹⁷⁵ Ovo pravo je, prema ukinutom članu 5. Odluke o poslaničkoj naknadi, iznosilo 5% prosječne mjesečne zarade po zaposlenom u privredi Republike Srbije. Poslanik je ostvarivao ovo pravo u punom iznosu ako je učestvovao u radu sjednice Narodne skupštine u toku prijedodnevnom i popodnevnog rada, a polovinu iznosa te naknade ako je prisustvovao samo prijedodnevnom, odnosno samo popodnevnom radu sjednice.

Pravo na troškove prijevoza radi posjete porodici

Poslanici u Narodnoj skupštini Srbije više nemaju pravo na troškove prijevoza radi posjete porodici. Ovo pravo je ukinuto Odlukom Administrativnog odbora u martu 2009. godine.

Izveštaj o radu Administrativnog odbora

U cilju ublažavanja negativnih efekata svjetske ekonomske krize koja je pogodila Republiku Srbiju, Administrativni odbor je, na 37. sjednici održanoj 5. marta 2009. godine, utvrdio Program mjera štednje radi racionalizacije troškova u Narodnoj skupštini.¹⁷⁶ Na ovoj sjednici Odbor je, pored ostalih, donio sljedeće akte:

1) Odluku o izmjenama Odluke o poslaničkoj naknadi, kojom je:

- ukinuto pravo narodnog poslanika na naknadu troškova na ime dnevnica za održavanje sastanaka poslaničkih grupa i zbog učešća na sjednici radnog tijela Narodne skupštine (ako nije član tog radnog tijela, predlagač akta ili podnosilac amandmana);
- smanjen iznos naknade za odvojeni život od porodice na 40% od prosječne mjesečne zarade po zaposlenom u privredi Republike Srbije umjesto dotadašnjih 75%;
- ograničen krug lica koja čine porodicu kao osnov ostvarivanja prava na naknadu za odvojeni život od porodice;
- ukinuto pravo na troškove prijevoza radi posjete porodici od koje narodni poslanik živi odvojeno.

2) Zaključak kojim je sekretar Narodne skupštine obavezan da Administrativnom odboru podnosi tromjesečni izvještaj utrošenih finansijskih sredstava za rad Narodne skupštine.¹⁷⁷

¹⁷⁵ Odluka o izmjenama Odluke o poslaničkoj naknadi od 24. aprila 2009. godine

¹⁷⁶ Izvještaj o radu Administrativnog odbora u periodu juni 2008. godine – decembar 2011. godine, Donošenje mjera racionalizacije troškova Narodne skupštine, str. 9 i 10. Izvor: internetska stranica Narodne skupštine Srbije <http://www.parlament.gov.rs/народна-скупштина.115.html> (datum pristupa 26.12. 2014.)

¹⁷⁷ Izvještaj o radu Administrativnog odbora u periodu juni 2008. godine – decembar 2011. godine, Donošenje mjera racionalizacije troškova Narodne skupštine, str. 9 i 10

Država	Parlament/ skupština	Dom parlamenta	Propis koji regulira prava članova parlamenta	Prava članova parlamenta
Bosna i Hercegovina	Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine	Predstavnički dom	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovnik Predstavničkog doma • Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH • Zakon o radu u institucijama BiH • Odluka Zajedničke komisije za administrativne poslove PS BiH o načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH • podzakonski akti Vijeća ministara BiH 	<ul style="list-style-type: none"> - pravo na poslaničku plaću - pravo na razliku plaće poslanika koji nije u stalnom radnom odnosu u PS BiH - mjesečni paušal - naknada za rad u komisiji/radnoj grupi - pravo na naknadu za ishranu u toku rada - pravo na naknadu troškova smještaja - pravo na naknadu za odvojeni život - pravo na naknadu troškova prijevoza za posjetu porodici - pravo na naknadu za službeno putovanje - pravo na naknadu troškova prijevoza na posao - pravo na hotelski smještaj - pravo na naknadu za godišnji odmor i plaćeno odsustvo - regres za godišnji odmor - pravo na naknadu za bolovanje - naknada za porodiljsko i roditeljsko odsustvo - pravo na naknadu u slučaju teške bolesti ili invalidnosti - pravo na naknadu u slučaju smrti - pravo na otpremninu prilikom odlaska u penziju - pravo na naknadu u slučaju prestanka mandata
		Dom naroda	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovnik Doma naroda • Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH • Zakon o radu u institucijama BiH • Odluka Zajedničke komisije za administrativne poslove PS BiH o 	<ul style="list-style-type: none"> - pravo na delegatsku plaću - pravo na razliku plaće delegatu koji nije u stalnom radnom odnosu u PS BiH - mjesečni paušal - naknada za rad u komisiji/radnoj grupi - pravo na naknadu za ishranu u toku rada - pravo na naknadu troškova smještaja - pravo na naknadu za odvojeni život - pravo na naknadu troškova prijevoza za posjetu porodici - pravo na naknadu za službeno putovanje - pravo na naknadu troškova prijevoza na posao

[PRILOG 1. Tabela prikaz materijalnih prava članova parlamenata u BiH, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji

			<p>načinu obračuna plaća i ostalih materijalnih prava poslanika i delegata u PS BiH</p> <ul style="list-style-type: none"> • podzakonski akti Vijeća ministara BiH 	<ul style="list-style-type: none"> - pravo na hotelski smještaj - pravo na naknadu za godišnji odmor i plaćeno odsustvo - regres za godišnji odmor - pravo na naknadu za bolovanje - naknada za porodijsko i roditeljsko odsustvo - pravo na naknadu u slučaju teške bolesti ili invalidnosti - pravo na naknadu u slučaju smrti - pravo na otpremninu prilikom odlaska u penziju - pravo na naknadu u slučaju prestanka mandata
Parlament FBiH	Predstavnički dom	<ul style="list-style-type: none"> • Ustav Federacije Bosne i Hercegovine • Poslovnik Predstavničkog doma PFBIH • Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine 	<ul style="list-style-type: none"> - plaća poslanika - paušal na ime povećanih materijalnih troškova u obavljanju svoje dužnosti - naknada za odvojeni život od porodice i smještaj u mjestu rada - topli obrok - naknada za godišnji odmor i plaćeni dopust - naknada plaće zbog bolesti ili povrede - naknada troškova za službeno putovanje - naknada za otpremninu prilikom odlaska u penziju - naknada u slučaju smrti, teške bolesti i invalidnosti - naknada plaće nakon prestanka javne funkcije 	
	Dom naroda	<ul style="list-style-type: none"> • Ustav Federacije Bosne i Hercegovine • Poslovnik Doma naroda • Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine 	<ul style="list-style-type: none"> - plaća delegata - paušal na ime povećanih materijalnih troškova u obavljanju svoje dužnosti - naknada za odvojeni život od porodice i smještaj u mjestu rada - topli obrok - naknada za godišnji odmor i plaćeni dopust - naknada plaće zbog bolesti ili povrede - naknada troškova za službeno putovanje - naknada za otpremninu prilikom odlaska u penziju - naknada u slučaju smrti, teške bolesti i invalidnosti - naknada plaće nakon prestanka javne funkcije 	

[PRILOG 1. Tabela prikaz materijalnih prava članova parlamenata u BiH, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji

Skupština Republike Srpske	Narodna skupština RS	<ul style="list-style-type: none"> • Ustav Republike Srpske • Poslovnik NS RS • Odluka o plaćama i naknadama izabраних лица u NS RS 	<ul style="list-style-type: none"> - pravo na poslanička plaću - naknada za poslanika koji nije u radnom odnosu u NSRS - naknada za službeno putovanje - pravo na hotelski smještaj - pravo na ishranu - novčana naknada u posebnim slučajevima - plaća poslanika nakon isteka mandata - novčana naknada u posebnim slučajevima (u slučaju smrti izabranog lica, smrti člana njegove uže porodice i u slučaju rođenja djeteta)
	Vijeće naroda RS	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovnik VN RS • Odluka o pravima i obavezama izabраних i imenovaniх лица u VN RS 	<ul style="list-style-type: none"> - pravo na delegatsku plaću - naknada za delegata koji nije u radnom odnosu u NSRS - naknada za službeno putovanje - pravo na hotelski smještaj - pravo na ishranu - novčana naknada u posebnim slučajevima - plaća delegata nakon isteka mandata - novčana naknada u posebnim slučajevima (u slučaju smrti izabranog lica, smrti člana njegove uže porodice i u slučaju rođenja djeteta)
	Skupština Brčko distrikta BiH	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovnik o radu Skupštine Brčko distrikta BiH • Zakon o naknadama i plaćama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH • Zakon o zastupnicima Skupštine BD BiH 	<ul style="list-style-type: none"> - pravo na novčane naknade (plaće) zastupnika - pravo na prijelaznu novčanu naknadu - pravo na penzijsko i zdravstveno osiguranje - naknada određenih materijalnih troškova i druge naknade - pravo na osnovnu plaću za odsustvo s posla - naknada za privremeno odsustvo s posla zbog spriječenosti za rad - naknada troškova za službena putovanja - jednokratna novčana pomoć zbog bolesti - pomoć u slučaju smrti zastupnika ili člana njegove porodice

[PRILOG 1. Tabela prikaz materijalnih prava članova parlamenata u BiH, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji

Država	Parlament/ skupština	Dom parlamenta	Propis koji regulira prava članova parlamenta	Prava članova parlamenta
Crna Gora	Skupština Crne Gore	jednodomni parlament	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovnik Skupštine Crne Gore • Zakon o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera 	<ul style="list-style-type: none"> - pravo na zaradu (plaću) - pravo na razliku zarade ako poslanik nije u radnom odnosu - naknada za poslanika nakon prestanka vršenja funkcije - naknada za godišnji odmor - plaćeno odsustvo - naknada za privremenu spriječenost za rad - naknada za stručno usavršavanje - naknada za ishranu u toku rada - dnevnice za službeno putovanje u zemlji i inostranstvu - naknada za odvojeni život od porodice - otpremnina zbog odlaska u penziju - naknada za selidbene troškove - pomoć u zakonski utvrđenim slučajevima - naknada za korištenje sopstvenog automobila - naknada za rad u radnim tijelima - naknada troškova telefona - naknada troškova smještaja - druge naknade koja proizidu u vezi sa vršenjem funkcije

Država	Parlament/ skupština	Dom parlamenta	Propis koji regulira prava članova parlamenta	Prava članova parlamenta
Hrvatska	Hrvatski sabor	jednodomni parlament	<ul style="list-style-type: none"> • Ustav Republike Hrvatske • Poslovnik Hrvatskog sabora • Zakon o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru • Zakon o obavezama i pravima državnih dužnosnika • Odluka o zastupničkom paušalu • Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika • Odluka o smještaju zastupnika Hrvatskoga sabora u Zagrebu u vrijeme zasjedanja Sabora, radnih tijela i klubova zastupnika 	<ul style="list-style-type: none"> - pravo na poslaničku plaću - razlika na plaću, ako poslanik nije u radnom odnosu - naknada plaće nakon prestanka obnašanja poslaničke dužnosti - poslanički paušal - pravo na poslaničku mirovinu i otpremninu - naknada za odvojeni život, smještaj i režije - naknade materijalnih troškova (za odvojeni život, za službeno putovanje i prehranu)

Država	Parlament/ skupština	Dom parlamenta	Propis koji regulira prava članova parlamenta	Prava članova parlamenta
Srbija	Narodna skupština Republike Srbije	jednodomni parlament	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovnik Narodne skupštine • Zakon o Narodnoj skupštini • Zakon o plaćama u državnim organima • Zakon o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije i javnim službama • Odluka o poslaničkoj naknadi 	<ul style="list-style-type: none"> - pravo na poslaničku plaću (koeficijent za obračun plaće sadrži i dodatak na ime naknade za ishranu u toku rada i regresa za korištenje godišnjeg odmora) - pravo na naknadu plaće nakon prestanka poslaničke funkcije - pravo na poslaničku nagradu - pravo na mirovanje radnog odnosa/penzije - nagrada za rad poslanika koji nije na stalnom radu u Skupštini - poslanički paušal - pravo na dnevnicu za vrijeme zasjedanja Skupštine i njenih odbora - dnevnicu za službeni put - naknada troškova za korištenje privatnog automobila - hotelski troškovi noćenja - pravo na iznajmljivanje stana - pravo na naknadu za odvojeni život - pravo na besplatan javni prijevoz - troškovi preseljenja - otpremnina prilikom odlaska u penziju - pravo na regres - pravo na bolovanje - naknada zbog godišnjeg odmora, poziva vojnih ili drugih organa i plaćeno odsustvo - troškovi sahrane poslanika